ALp 1786 2
Nr 1-10

Ateitis

SAUSIS 1979-1

Ateitis

1979 SAUSIS/JANUARY VOL. LXIX NO. 1

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

Poeto pokalbiai su Rūpintojėliu (eil.) — L. Andriekus 1
ANTAI... — K. Trimakas 2
Kaita, įtampa, keliai ir šunkeliai į ateitį — K. Trimakas 4
Ateitininkų misija penkių dimensijų perspektyvoje (2) — St. Yla 6
Religinė poezija: Andriekus, Cardenal, Blas de Otero — P. Gaučys 8
Telesforas Valius 11
Kokie Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso tikslo pagrindai — K. Trimakas 14
Eilėraščiai — E. Cardenal 18
Eilėraščiai — Blas de Otero 19
Iš moksleivių į studentus — V. Kazlauskaitė 20
KNYGOS: St. Ylos „Lietuvių šeimos tradicijos" (rec.) — D. Kučėnienė 22
ATVIRAI: Kai popiežium išrenkamas lenkas — Sao Paulo jaunimas 24
Kas man nepatiko, tačiau buvo smagu — R. Kazlauskaitė 24
Kai vaikai auga, mums reikia vieni kitų — V. Tijūnėlienė 25
ATŽALOS: Įspūdžiai iš seminaro — S. Lenkauskaitė 26
Eilėraščiai — L. Palubinskaitė 27
Pirmas žaidimas — P. Staniškis 28
1978 m. vasara — M. Bankaitytė 28
Ateitininkų veiklos plotas — V. Juodišiūtė 28
VEIKLA 30
LAIŠKAI 36

Šį numerį redagavo ir išdėstė K. Trimakas. Nuotraukos: Alg. Grigaitis (viršelis, 4-5, 18), K. Čikotas (33-1), D. Grigaitytė (abi 29), J. Kuprys (2, 8, 20-II, 23, visos 35), V. Maželio (10), Alg. Norvilos (20-I), E. Razmos (33-II), K. Šontos (abi 31), K. Trimako (33-III), J. Vyšnionio (32-I ir II). Iliustracijos: Rūpintojėlis (1), T. Valiaus darbų nuotraukos, (11-13), St. Ylos „Lietuvių šeimos tracijų" knygos viršelis (22), L. Balčiūnaitės grafika (26, nuotr. J. Vyšnionio) ir T. Ralio piešinys (27).
Viršelio antraštė ir vinjetės dail. Vilijos Eivaitės.

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, dr. Linas Sidrys ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė ir Rima Sidrienė.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLŲ BIBLIOTEKA

POETO POKALBIAI SU RŪPINTOJĖLIU

Leonardas Andriekus

AMŽIAI

Ne be reikalo tiek amžių iškentėjai,
Galvą nulenktą ranka parėmęs.
Ne be reikalo,
Ne be reikalo rytų ir šiaurės vėjai
Šlapią sniegą,
Sausą krušą
Ir nuvytusius klevų lapus
Į švenčiausią tavo veidą bloškė.
Visą laiką, palenktus prie darbo,
Mus šventos kantrybės, Dieve, mokei.
Visą laiką,
Visą laiką tavo šlovei, tavo garbei
Malėm girnom,
Arėm žagrėm,
Kūlėm spragilais javus,
O nuilsę balsiai nedejavom.

Tavo amžiai, valandos, minutės
Su kruša, sniegu ir lapais tyli.
Tavo amžiai,
Tavo amžiai, rytvėjui smarkiai papūtus,
Mūsų girnom,
Mūsų žagrėm,
Mūsų kluonų spragilais,
Tartum kanklės
Nuolankiais akordais aidi.

VALDOVAS

Kai regiu Tave mozaikose,
Man atrodai toks didingas,
Toks rūstus
Su teisybės atskleista knyga.
Ir šventai tikiu, o Dieve,
Kad valdai visas žemes, visus kraštus
Savo žvilgsnio,
Savo piršto
Amžina jėga.

Kai randu Tave palaukėse,
Nei didybės nei rūstumo

Nematau —
Varganas atrodai, kaip ir mes;
Ir prašau dagilį, kad čiulbėtų Tau —
Visą dieną,
Visą naktį
Stiprintų skausme.

DABAR

Dabar jau žinome,
Kodėl mums ašaros nuo veido
Nedžiūvo taip lengvai.
Dabar suprantame,
Kodėl nuo verksmo liko
Užtinę paakiai —
Tu mūsų lūpom dejavai,
Tu mūsų akimis verkei
Per daugelį šimtmečių.
Per daugelį gentkarčių,
Vis plakamas,
Vis kalamas ant kryžiaus,
Viešpatie.

Dabar jau žinome,
Ką reiškia Dievo skausmas,
Atgimęs žmoguje.
Dabar suprantame,
Ką sako tyliai nuo pušelės
Nukrisdama skuja
Ant kankinio apleisto kapo
Naktim prieš gaidgystę.

Dabar jau žinome,
Ir tas tiesos žinojimas
Iki dangaus iškėlė mus.
Dabar suprantame,
Ir tas likimo supratimas
Sutaikė su žeme.
Ne mes bodėjomės skausmu,
Ne mes raudojome, ne mes —
Tu mūsų lūpom dejavai,
Tu mūsų akimis verkei
Per daugelį šimtmečių,
Per daugelį gentkarčių,
Vis plakamas,
Vis kalamas ant kryžiaus,
Viešpatie.

Antai...

ATEITIS: Artima ir tolima

Kai vieni metai pakeičia kitus, aštriau pajuntam laiko tėkmę. Tada mūsų žvilgsnis nuo dabarties reikalų ir reikaliukų gali slystelti į ateitį — artimą, tolimą ir labai, labai tolimą.

Arti — jau čia pat, šią vasarą įvyks IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas. Tokie svarbūs įvykiai kartkartėmis rengiami. Jie pažadina mus užmojams, patirčiai ir pergyvenimams, jei mes į juos dėmesiu ar dalyvavimu įsijungiame (žr. toliau šiame skyriuje).

Toli... Kas bus toliau? Kas bus ateity? Kur eina žmonija? Kur neša ją, kaip srovę? Kur neša laikas mus, kaip srovės lašus? Vieni spėlioja utopijas; kiti — pragaištį; treti įžvelgia sukrėtimus, kurie jau prasidėję, bet kuriems jau dabar reikia ieškoti būdo apsisaugoti (žr. šio *Ateities* nr. 4-5 psl.).

Toli, labai, labai toli... Kai mūsų tikrai nebebus čia. „Klausimai, liečią gyvenimo laiko tarpsnį, sutraukiami taip: 'Kuo aš esu tampantis gyvųjų tarpe?'... O tie, liečią dar *didesnį* laiką, susumuojami taip: 'Kuo aš esu tampantis mirusiųjų tarpe?' (John S. Dunne, „A Search For God in Time and Memory", 17 psl.). Atsakymas į pastarąjį klausimą, peržengus mirties slenkstį, prasideda dabarty.

Arti, toliau ar nesugrąžinamai toli... Viskas prasideda nuo šio momento — dabar.

JAUNIMAS: Kongresui artėjant

Šių metų vasarą Europoje įvyks Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas. Renkami jaunimo atstovai. Kviečiami kelionės dalyviai užsiregistruoti. Skelbiama Kongreso programa.

Kongreso stovykla ruošiama prie Londono liepos 11-18. Kongreso atidarymas — liepos 14 Londone. Studijų dienos jaunimo atstovams vyks prie Koelno, Vokietijoj, liepos 19-27. Kongreso iškilmingieji parengimai bei uždarymas — liepos 27-29.

Nuomonės įvairauja: „Gerai, kad jaunimas suvažiuoja iš visur. Pabendraus, užsidegs, geresniais lietuviais taps. Pagyvės veikla". — „Ką čia?! Kiek pinigo bus išmesta, o kas iš to? Smagiai laiką praleis, o paskui išsivažinės, išsibarstys. O veikimo po to — beveik nė šnypšt".

Taigi, paviršutiniškai žiūrint, apie kongresus galima pasisakyti ir teigiamai, ir neigiamai. Bandant nuodugniau vertinti, reikia pažiūrėti į tų kongresų rezultatus: įsteigta Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga; jau daugiau ar mažiau veikia Lietuvių Jaunimo Sąjunga Argentinoj, Australijoj, Brazilijoj, JAV-ėse, Kanadoj, Kolumbijoj, Švedijoj, Urugvajuj, Vakarų Vokietijoj ir Venecueloje; pagyvėjusi veikla Pietų Amerikos kraštuos; LJS iniciatyva Washingtone suruoštos demonstracijos už žmogaus teises.

Kongreso rezultatų yra. Ir nors tie rezultatai nėra labai dideli, tačiau esamomis nedėkingomis išeivijos sąlygomis jie reikšmingi. Vertindami šiuos rezultatus, vertinsim ir jaunimo kongresus.

JAUNIMAS: Įprasminti veiklą

Koks yra IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso tikslas? Kongreso rengimo komisija paskelbė, kad šio kongreso tikslas yra „naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo dalyvavimą išeivijos veikloje" (*Pasaulio Lietuvis,* 1977, gruodis, 990 psl.). Nors iš šio teigimo teatrodo, kad dėmesys bus kreipiamas į jaunimo įsisąmonijimą, tačiau iš Kongreso akademinės ir studijinės programos komisijos pirm. V. Bartusevičiaus pastabų aiškėja, kad bus siekiama ne tik įsisąmonijimo, bet „bus svarstomos ir 'Jaunimo veiklos gairės' " (*Pasaulio Lietuvis,* 1978, gegužės mėn., 1144 psl.). Chicagoj susirinkusių jaunimo pasitarimo dalyvių teigimu, gairių negana; reikia „konkrečių veiklos uždavinių" bei „direktyvų PLJS valdybai" (*Pasaulio Lietuvis,* 1978, birželis, 1183 psl.).

Teisinga yra pažiūra, kad pats jaunimas turi įsisąmoninti, „pagrįsti ir įprasminti" savo „dalyvavimą išeivijos veikloje". Kitaip ir negali būti. Tik įsisąmonijęs ir užsidegęs jaunimas galės veikti: rasti laiko, pašvęsti laiką, energiją ir nugalėti pasitaikiusias kliūtis. Ir teisinga, kad to įsisąmonijimo neužtenka (paprastai kraštų atstovais išrenkami tik tie jaunuoliai, kurie jau yra gerai įsisąmoniję). Aiškesnės gairės irgi reikalingos, bet ir jų neužteks. Labiausiai

reikia aiškiai užbrėžtų planų, kurie realiai gali būti siekiami ir įgyvendinami. Matome, kad ir paskutinio kongreso kai kurie nutarimai buvo įgyvendinti gan vykusiai, kai kurie kiti — ne.

Parinkdama Kongresui tokį tikslą, rengimo komisija trumpai nurodė parinkimo pagrindą. Vėliau V. Bartusevičius stengėsi tą pagrindą plačiau paryškinti (*Pasaulio Lietuvis,* 1978, lapkritis 1299 psl.). R. Sakadolskis pastebėjo kai kuriuos to pagrindo trūkumus (*Pasaulio Lietuvis,* 1978, kovas, 1085 psl.). To pagrindo papildymo reikalu ir mes randame reikalo pasisakyti (žr. toliau šiame *Ateities* nr.).

DIDVYRIAI: Aspiracijų įkūnytojai

„Mes daugiau nebeturime didvyrių", — pastebi Henry Fairlie apie amerikiečius („Too Rich for Heroes", *Harper's,* 1978 lapkr., 33 psl.). „Mes didvyrių daugiau nebedarome... Herojų nebuvimas yra charakteringas ženklas šiems laikams. Šių laikų žmonės „paneigia didžių žmonių buvimą", jų net nepageidauja, nes didvyriai juos kviečia pareigai, pastangoms ir pasiaukojimui. Šiandien tokie žmonės įtariami „falšyvumu". „Labai iškreiptam individualizme mes nebesame pajėgūs įsivaizduoti nesavanaudžio didvyrio" (43 psl.). Didvyrį atpažinti reikia jam verto žmogaus bei jam vertos visuomenės. Savo savanaudiškume Amerika šiandien nėra tokia tauta.

Amerikiečių masėms ranka pasiekiamas patogus gyvenimas: Kam didvyrių, jei visko turim? Visas vargas, kad be tikrų didvyrių kraštas silpnėja.

O kaip mes, išeivijoj? Mes esam kryžkelėj. Iš vienos pusės — mūsų tėvynė nelaisvėj; tauta — bent jos gyvoji

Viktoras Petkus

dalis — siekia laisvės. Iš antros pusės, kabinamės už materialinės gerovės: čia didvyriai nereikalingi; jie tik mus žadintų...

Simas Kudirka, Romas Kalanta, Viktoras Petkus... Laisvės siekiančiųjų tautiečių aspiracijų įkūnytojai. Vienus mus toliau skatina, kitus žadina, trečių — ignoruojami.

SUPERMANAS: Vietoj tikrovės

O vis dėlto be didvyrių neapsieiname: kai nėra ar nenorim pripažinti tikrų, tai išsigalvojam pakaitalus. Toks ypač yra *supermanas* (antžmogis), nuo 1938 m. užkariavęs JAV komikų skiltis, radijo ir televizijos programas bei ateinąs į ekraną ką tik pagamintu 25 mil. dolerių vertės filmu. Jo fizinė *heroika* jau kuris laikas peni ne tik amerikiečių, bet ir japonų, vokiečių ir kitų kraštų vaikų ir paauglių vaizduotę.

Su *supermanu* labiausiai identifikuotis gali mažavertiškumo jausmą pergyvenantieji: nepasisekus

tikrovėj, kompensuojama fantazijos pasauly — gal dėl to jis toks patrauklus vaikams. Bet tam tikra prasme, kiekviename žmoguje yra pagrindo menkavertiškumo jausmui — tai skirtumas tarp to, kas jis yra, ir kas jis galėtų, turėtų ar norėtų būti. Šiame gi amžiuje tas skirtumas ypač aštriai pajuntamas kaip stoka pusiausvyros tarp technologinėm priemonėm iškeltų fizinių pajėgų ir neišvystytų vidinių galių. Todėl, kaip pastebi Philip Demuth *(Human Behavior,* 1979, sausis, 65 psl.), *„supermanas* turi laisvę fizinėj plotmėj, kokios mes visi trokštame psichologinėj sferoj. Ta prasme sekuliarinėj, technologiškai komplikuotoj visuomenėj, *supermano* mitas tampa mūsų vilčių nešėjas save vispusiškai išvystyti".

FEDERACIJA: Iš antraeilės į pirmaeilę?

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos suvažiavimas Chicagoje parodė ją dar egzistuojant bent ta prasme, kad pajėgė sušaukti eilę lietuvių katalikų pakalbėti ir pasikalbėti rūpimais reikalais: apie jų institucijų ir parapijų išlaikymą, apie naujus sąjūdžius (kurių bent atgarsiais gyvename), mūsų uždavinius dėl religinių persekiojimų okupuotoj Lietuvoj, pagaliau — apie pačios Federacijos paskirtį.

Pirmaeilėmis galima vadinti tas organizacijas, kurių svarbą galima stipriai jausti visuomeniniam mūsų gyvenime. Tokia yra Lietuvių Bendruomenė. ALRK Federacijos užimama vieta neabejotinai yra pirmaeilė, bet jos veikla — tik antraeilė: jos įtakos, net jos pėdsakų per metus vos ne vos gali užtikti.

Gal praėję nebesugrąžinamai yra tie laikai, kada ALRK Federacija galėjo atlikti visų katalikiškų organizacijų sujungimo funkciją. Tačiau, nežiūrint to, ji tebegali atlikti antrą svarbią užduotį — atstovauti Amerikos lietuvius katalikus santykiuose su Amerikos katalikų vadovaujančiais asmenimis bei institucijom, ypač keliant viešumon religinį persekiojamą sovietų okupuotoj Lietuvoj.

Naujai išrinkta Federacijos centro valdyba gal kaip tik į tai galėtų atkreipti savo dėmesį.

Kęstutis Trimakas

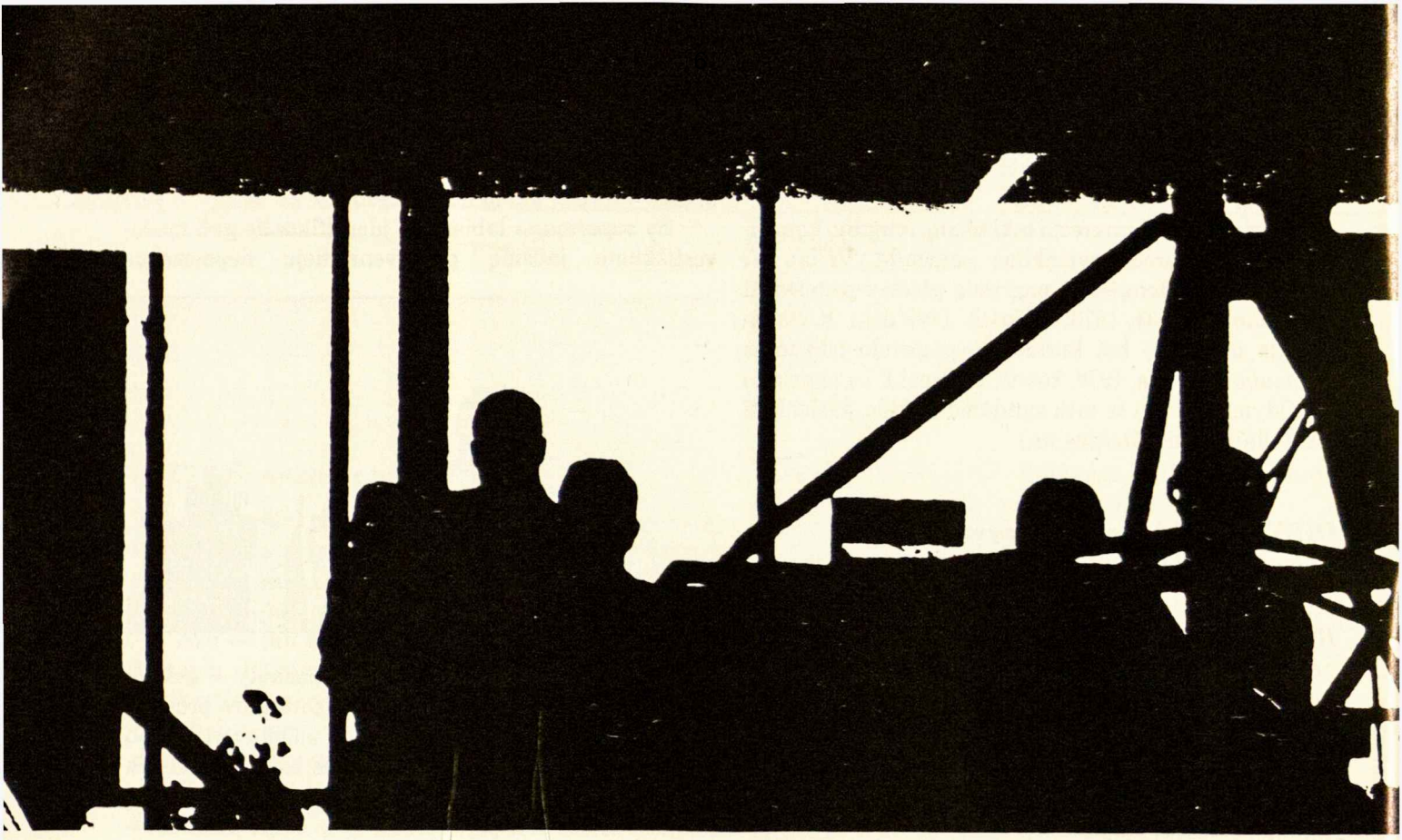

Kaita, įtampa, keliai...

Nors apie žmonijos ateitį šiais laikais yra parašyta nemaža knygų (ir paskutiniu laiku vyrauja žmonių masių dominavimo tema — nuo B. F. Skinner mokslo utopijos „Walden Two" iki pesimizmu persunkto vergovės atvaizdavimo G. Orwell „1984"), tačiau nei viena knyga nėra tiek paveikusi šių laikų galvosenos apie pasaulio ateitį, kiek Alvin Tofflerio „Future Shock" („Ateities sukrėtimas"). Atspausdinta JAV 1970 m., jau išversta į 20 kalbų, išparduota 6 milijonai egzempliorių. Didelė dalis jos pasisekimo paslaptis yra toji, kad ji yra ne tiek išsvajota ar teoretiškai išgalvota, kaip kitos, kiek paremta atidžiu dabarties stebėjimu ir dėl to labiau įtikinanti. Jos autorius, daug metų stebėjęs žmonijos kaitos apraiškas, įsitikino, kad vis daugiau žmonių patiria ateities sukrėtimą, „ardančią įtampą ir dezorientaciją", kurios iškyla, kai žmonės patiria per labai trumpą laiką daug pasikeitimų. Šiuo laiku žmonija pergyvena daug staigių pakeitimų — „jaunimo, Bažnyčios, rasių, kolonijų, ekonomijos ir nepaprastai greitą ir giliai paveikiančią technologijos revoliucijas". Žmonės nieku nesijaučia tikri — nei darbu, nei gyvenimo partneriu, nei Bažnyčia, nei doros principais, nes viskas keičiasi.

Ateity kaita dar didės. Apsisaugoti nuo tolimesnių kaitos sukrėtimų Toffler siūlo: 1. sukurti praeities bendruomenes, kuriose pasikeitimai tyčia sulėtinami, apribojami, ir 2. auklėjime nukreipti dėmesį nuo praeities į ateitį („Kas šiandien laikoma auklėjimu..., yra beviltiškas anachronizmas... Mūsų mokyklos žvelgia į mirštančią sistemą, labiau negu priekin — į bekylančią naują visuomenę").

Tai ką? Ar turime dėl mūsų pačių ir ypač mūsų jaunimo kurti getus apsisaugoti nuo ateities sukrėtimų, ar auklėjant kreipti daugiau dėmesio į ateities galimybes bei pavojus? Kiek tai liečia getus: jau ir taip, būdami išeivijoj, esame sudarę savo nemažą kultūrinį getą, o tai turi ir pliusų, ir minusų. Teigiama, kad jis išsaugo kai kurias mūsų tautines ir žmogiškąsias vertybes, kurios gyvenamo krašto blaškančioj aplinkoj gali būti pažeistos, užgožtos ar visai atsižadėtos. Neigiama, kad jis mus uždaro nuo gyvenamajame krašte esančių teigiamų įtakų, o taip pat sukelia konfliktą tarp gete labiau užsidariusiųjų

... ir šunkeliai į ateitį

(paprastai, vyresniosios kartos ir tautiškai konservatyviųjų) ir už geto ribų daugiau besireiškiančiųjų (ypač studijuojančio jaunimo ir mokslus čia baigusiųjų). Šiaip getai tik saugo, bet niekad tinkamai neparuošia ateities gyvenimui. Daugiau ar uždaresnių getų mūsų išeivijai tikrai nereikia, o ir tuos, kuriuos turime, privalome naudoti tik taip, kad jose savo tautines-kultūrines vertybes ugdytume, bet ir nuo gyvenamo krašto kultūros teigiamumų neužsidarytume. Kiek tai liečia ateities-kaitos sukrėtimus, mūsų buvimas išeivijoj (ir savam gete) teikia mums naują dimensiją, kuri pagal asmeniškus nusiteikimus kaitos konfliktą gali paaštrinti, bet gali ir duoti atsparumo.

Antrąją Tofflerio sugestiją — auklėjimą kreipti į ateitį,ne į praeitį,mes galime tik ribotai įgyvendinti. Viena, tautiniu-kultūriniu atžvilgiu, tikrai mūsų žvilgsnis yra nukreiptas į praeitį „stiprybės semti" ir — paskutiniu metu (kada esame tautinės rezistencijos okupuotoj Lietuvoj pažadinti) — į dabartį — padėti jiems. Bet į ateitį?... Dėl tautos ir tėvynės neaiškios ateities — mūsų žvilgsnis ateitin yra retas ir trumparegis. O vertėtų į ateitį dažniau ir kuo realiau pažiūrėti. Tačiau žvilgsnis į mūsų pačių tautos ateitį mus tik dalinai gali padaryti atsparesniais modernios žmonijos visuomenės nerviniam skubesiui į ateitį. Kaitos sukrėtimams atsispirti tinkamų auklėjimo priemonių šiuo metu neturi jokia gyvenamo krašto auklėjimo sistema.

Iš tiesų sukrečiančioms ateities kaitoms tiesiogiai sunku pasiruošti; dar sunkiau — ir pavojingiau — vien getuose jų vengti. Tiesa, reikia stiprinti save patį, savo vidų, kad išorės kaitos nesukrėstų. Ir ne tiek specialioms atmainoms, kurias sunku pramatyti, bet ir bet kokioms kaitoms. Reikia stiprėti savo žmogiškoj gelmėj kad, nors aplink siaustų audra, viduj būtų tvirta, ramu ir pastovu. Tokiam pastovumui per maža remtis trapiu, braškančiu ir blaškomu savim. Tenka remtis Tuo, Kuris stipresnis už apsupančią visatą. Tada nei getų nereikės. Tada atsivers aiškios krypties kelias į ateitį — kurti geresnį pasaulį Jame.

Kęstutis Trimakas

ATEITININKŲ MISIJA PENKIŲ DIMENSIJŲ PERSPEKTYVOJE

Stasys Yla

„... dvi politinės katalikų grupės neužkasė savo jiečių... Šią velniavą... M. Krupavičius buvo pavadinęs didžiausia tragedija po Lietuvos laisvės netekimo... Katalikai prarado turėtas plačias dimensijas. Susimetė į du naujus uždavinius: išlaikyti lietuvybę ir laisvinti Lietuvą... Prisimintinas A. Smetonos pareiškimas: Negalima auklėti atskirai kataliko, lietuvio ir piliečio; reikia juos ugdyti kartu... Ateitininkai... niekam jie nebeužkliūva. Klausimas: ar mūsų visuomenė... išugdė tokią toleranciją, ar... mes nebesam, kas buvom, netempiam visuomenės aukštyn...?“

Tęsinys iš pereito numerio

Antrasis dimensijų darnos lūžis

Taip įsibėgėjusius ateitininkus užklupo 1940 metais sovietų okupacija. Ji paralyžavo visą buvusios nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Ateitininkai galėjo veikti mažomis grupėmis tik pogrindyje. Tuo metu organizavosi ir kitas — rezistencinis pogrindis, politinis ir netgi militarinis. Studentai ir vyresnieji jungėsi ir į šį kovos lauką. Po metų, vokiečiams paskelbus karą Rusijai, įvyko sukilimas, buvo sudaryta laikinoji Lietuvos vyriausybė. Vokiečiai greit užgniaužė valstybės atkūrimo pastangas ir vėl visus suvarė į pogrindį — ir ateitininkus, ir rezistentus. Ateitininkų veikla nebeturėjo kur išsitiesti, galėjo tik vegetuoti. Tuo tarpu pavojus būti svetimųjų sutryptiems buvo didelis. Rezistencija pasidarė ir naujas stiprus šūkis ir naujas, drąsus žygis, į kurį suplaukė ir buvusių politinių partijų likučiai ir naujos rezistentų padalos, pagaliau susijungusios į vieną vyriausįjį Lietuvos išlaisvinimo komitetą, vadinamą Vlika.

Vokiečiams besitraukiant ir grįžtant antrukart Sovietams, dalis kovotojų liko krašte, kita dalis su masėmis iškeliavo į Vakarus. Pirmieji pradėjo partizaninį karą, trukusį aštuonetą metų, antrieji toliau vedė politinę kovą. Kovos priekyje Vliko pirmininku vėl atsistojo Mykolas Krupavičius, kartu ir atsikūrusių krikščionių demokratų vadas. Savus vadus jau buvo praugdę rezistentai katalikai, daugiausia ateitininkai. Pradžioj vieni ir antri, rodos, sutarė. Bet 1945 m. pavasarį katalikų suvažiavime Stuttgarte tarp vienų ir antrų įvyko viešas konfliktas, kuris tolydžio augo į politinį katalikų vidaus karą, trukusį ilgiau nei partizaninis karas Lietuvoje.

Naujoj tremty ateitininkai greit atsikūrė. Moksleiviai po 15 metų išėjo į viešumą, vėl legalizuoti gimnazijose. Studentai įvairiuose universitetuose atkūrė stiprias draugoves. Persiorganizavo ir sendraugiai. Jaunimo buvo tiek gražaus ir dinamiško, kad, atrodė, ateitininkai vėl grįžta į savo senąsias vėžes — su didele kultūrine iniciatyva. Stovyklos, studijų dienos, konferencijos ir suvažiavimai rodė, kad karas anaiptol nepažeidė šios organizacijos. Bet nejučiom gožė vyresniuosius ir studentus tas nelemtas politinis vidaus karas. Didžioji dalis studentijos svėrėsi rezistentų pusėn, kurie vadinosi Lietuvių Frontu ir, persikėlusi į Ameriką, Kanadą bei kitus kraštus, neberodė tokio gyvastingumo ateitininkuose, kaip Vokietijoje. Taip nejučiom išsikirpo labai pajėgi generacija, dėl to ateitininkų atsikūrimas naujuose kraštuose nebebuvo toks gyvastingas kaip Vokietijoj. Atsikūrimas užtruko ilgiau ir kažko jam trūko — užnugario, vadų, globėjų, dvasios vadų.

Minėtos dvi politinės katalikų grupės neužkasė savo jiečių ir kuokų vokiečių žemėje. Karą tęsė toliau. Į kelintus metus Amerikoj krikščionys demokratai, būdami senesni amžiumi, susirūpino jaunesniu prieaugliu, tada sujudo ir Frontas neužleisti prieauglio savo priešams. O prieauglis iš kur, jei ne iš ateitininkų? Ir prasidėjo lenktyniavimas užsmaugti savąjį lopšį, atimti jam gyvybines versmes, suvaryti ateitininkus į vienos bergždžios dimensijos gardą. Bergždžios dėl to, kad politikai naujose sąlygose nebebuvo pagrindo, o politinio darbo ugdymui ateičiai nei vieni, nei antri neturėjo tinkamų programų nei plano.

Išgirsite gal du vardus, kurie tariamai suparalyžiavo vienai ir antrai pusei laimėti prieauglį. Iš tikrųjų nereikėjo paralyžiuoti, nes pats jaunimas nerodė noro veltis į suveltą reikalą. Tik tiek tie du buvo kalti, kad mojosi ateitininkus išlaikyti dovidaitinėj-šalkauskinėj vagoj ir ją sustiprinti naujesniais metodais. Šia kryptim vedė ateitininkus ir Federacijos vadas Simas Sužiedėlis visą dešimtmetį. Baigdamas antrą kadenciją, tas krištolinis žmogus įpuolė į desperaciją — kaltino save, kad ateitininkų vienetai tirpsta kaip sniegas pavasarį. Rytų pakraštyje tarp 1960-62 metų nebeliko nei vieno pajėgesnio vieneto — nei moksleivių nei studentų, tik pabiros grupelės. Kanada nebuvo iš viso prisiugdžiusi prieauglio, kaip ir Californija. Liko tik Chicaga su keleta kuopų, dar pusėtinai veikiančių. Sužiedėlio vadovavimo metu buvo pakirdusi mintis akademikams kurti savo atskirą sąjungą.

Jie patys planavo, tarėsi, bet nelabai sėkmingai. Federacijos vadas pabūgo jų pastangas remti, nes buvo atakuojamas krikščionių demokratų, vadovavusių tada sendraugių sąjungai, turbūt bijojusių, kad tokia sąjunga nepatektų Lietuvių Fronto įtakai. Taip buvo užsmaugta ir išstumta iš ateitininkų aktyvo nauja, jau čia pabrendusi karta.

Ateitininkai prarado kitados turėtą kultūrinę iniciatyvą, kurią perėmė santariečiai, bent kuriam laikui. Bet ir jie tik viena generacija be prieauglio; prieauglį telkė iš skautų ir universitetuose susvyravusių, liberalizmo kryptin pasukusių ateitininkų. Kultūrinės veiklos plotmėn pasuko ir Fronto žmonės: ruošia minėjimus, studijines stovyklas. Visa tai daroma ateitininkų būdu, bet ne ateitininkų kultūrinės krypties sąskaiton. Ateitininkai gal būtų visai sugniužę, jei ne vienas, per mažai mūsų prisimintas įvykis — nepaprastoji konferencija New Yorke. Ji buvo taip gerai, preciziškai paruošta ir praėjo tokiu organizaciniu bei intelektualiniu pakilimu ir taip apgniuždė politinius prasiveržimus, kad nuo tada ateitininkų nuotaikos ir entuziazmas vėl ėmė kilti ir vienetai atsigauti.

Po trijų metų naujas vysk. Pr. Brazys sukvietė katalikų rinktinių žmonių pasitarimą Vokietijoj, kur iškilo klausimas: ar yra vilčių sutaikyti du politinius katalikų peštukus? Atsiliepė K. Čeginskas, buvęs atstovas Vlike, kad nebėr ko taikyti: viena ir kita grupė išsisėmusios, praradusios kovingumą. Kitas patvirtino, kad beliko tik pavieniai peštukai ir tik vienoj kitoj kolonijoj. Tada klausėjas atsikvėpė ir viešai pareiškė:

— Tai koks velnias užvedė mus ant tos kovos?

Jis sėdėjo vyskupo dešinėje, o jo kairėje antrasis, abu tie, kurie susikirto Stuttgarte 1945 metais ir nuo to prasidėjo visa velniava. Šią velniavą, tada vadinamą garbingesniu „katalikų skilimo" vardu, M. Krupavičius buvo pavadinęs didžiausia tragedija po Lietuvos laisvės netekimo. Tragedija gal tik ta, kad katalikai prarado turėtas plačias dimensijas, suparalyžavo savo kūrybinį aktyvumą, išeikvojo daug brangaus laiko ir iš to nepasimokė.

Susiaurėjimo grėsmės akivaizdoje

Kuria prasme nepasimokė? Iš politinių viršūnių, iš grupinių svajonių bei užmojų krikščionys demokratai — Fronto žmonės ir kitos grupės pasimetė ir susimetė į du naujus uždavinius: išlaikyti lietuvybę ir laisvinti Lietuvą. Iš esmės tai buvo ta pati viena tautiškai politinė dimensija. Ji buvo tiek gera, kad apramino grupines rungtynes, bet prasidėjo grupinės kovos: tarp Vliko ir Alto; o buvo dar ir Free Europe Committee Lietuvos sekcija. Į tą kovą įsijungė ir Lietuvių Bendruomenė, įkurta kultūrinei lietuvybei. Pastaruoju laiku ir Lietuvių Bendruomenė skyla.

Į ką visa tai veda? Imkim dviejų tarybų atvejį. Prieš keletą metų, posėdžiavo Ateitininkų taryba ir Lietuvių Bendruomenės. Ateitininkų taryba, svarstė bene porą dienų įvairius tautinius, politinius reikalus ir nerado vietos nei vienu punktu paliesti savų ateitininkiškų reikalų. Lygiai tą patį padarė ir LB taryba. Tai buvo ženklas, kad ateina bendrinis veikėjas su viena dimensija ir jis užmuša specifinius reikalus bei uždavinius. Tai nei daugiau, nei mažiau, kaip grįžimas į 80-90 metų atgal, į Aušros ir poaušrio gadynę, kada turėta prieš akis tik tautinis atgimimas ir išsilaisvinimas iš rusų.

Buvo kitas atvejis. Toronte susirinko pasikalbėti sendraugiai, studentai ir vyr. moksleiviai. Vienas žilgalvis pareiškė, kad šiandien ateitininkams reikia koncentruoti visas jėgas į tautiškumą, nes jis didžiausiame pavojuje. Praeity, girdi, toks pavojus buvo katalikiškumui; tada visi ateitininkai jį gynė. Atsistojo vyresnysis moksleivis ir pareiškė: Iš ateitininkų principų, kaip iš Trejybės, nedera išjungti nei vieno. Kitaip bus sugriauta darna. Panašiai pasisakė ir kiti jaunesni. Žilgalvis nebeatsiliepė, bet ar jis buvo įtikintas?

Prisimintinas A. Smetonos pareiškimas, dar prieš Pirmąjį didįjį pasaulinį karą viename ginče: Negalima auklėti atskirai kataliko, lietuvio ir piliečio; reikia juos ugdyti kartu. Šito principo mūsų vyresnioji išeivijos karta lyg nebejaučia. Nejaučia kartais ir vidurinioji karta.

* * *

Laikas ir jo uždaviniai, kaip matom, ateitininkus kartais nublokšdavo į kurį nors sektorių, aktualų ir skubų. Aktualumas praeidavo, o įsismaginimas, įsibėgėjimas pasidarydavo nebesulaikomas. Pavyko sulaikyti ateitininkus nuo įsibėgėjimo į politiką po Pirmojo pasaulinio karo, bet nebepavyko antru atveju. Nebuvo tokios stiprios atsvaros. Nebuvo stiprių asmenybių. Labiausiai gaila tos Vokietijos laikais susiformavusios generacijos, kuri tebėra judri, dinamiška, bet tik plonyčiais siūleliais besiejanti su ateitininkijos šaknimi. Dar labiau gaila, kad nesusicementavo į atskirą vienetą čia išaugusių akademikų generacija. Dar nevėlu būtų kurti akademikų sąjungą, kaip ketvirtą Federacijos šaką dabar, kurion galėtų telktis iš studentų išeinantys ateitininkai. Tai būtų naujos Federacijos valdybos ir būsimo kongreso uždavinys (šie žodžiai buvo parašyti 1975 m.; praėjo 3 metai ir IX Ateitininkų Kongresas — Red.).

Norėčiau grįžti prie Vyt. Mačernio pastabos apie mūsų bailumą ir palinkimą kalbėti pagal madą. Ateitininkai pirmą kartą savo istorijoje, gal jau keliolika metų, nebėra koliojimosi žodis. Niekas jų nebepuola, niekam jie nebeužkliūva. Klausimas, ką tai reiškia: ar mūsų visuomenė persiformavo, išugdė tokią toleranciją, ar tai, kad mes nebesam, kas buvom, netempiam visuomenės aukštyn, nebesam jai sąžinės priekaištas? Kaip visa išeivija, mes pasitenkinam lietuvybės išlaikymu; kaip visi, ieškom veikloj pirmon eilėn pramogos. Neišsiskiriam iš kitų nei šokiuose, nei prie stalo, — gal tik tribūnoj pasireiškiam didesniu iškalbumu ir intelektualumu. Bėgam noriau į bendrines organizacijas.

Visuomenės lygis kyla pagal tai, kiek diferencijuotas bei specifikuotas jos pasidalinimas pagal realius, natūralius poreikius. Argi jų nebėra? O gal mums trūksta drąsos prasilaužti, atsistatyti?

RELIGINĖ POEZIJA

ANDRIEKUS * CARDENAL * BLAS DE OTERO

Povilas Gaučys

Kaip žinome, mūsų ne tik religinės, bet ir pasaulietinės poezijos kūrėjai dauguma buvo dvasininkai. Toks buvo Donelaitis, Strazdelis, Barnauskas, Vienažindis, Maironis, Margalis, M. Gustaitis, M. Vaitkus, Putinas, V. Stonis, V. Ališas. Tad iki II-jo pasaulinio karo pabaigos dvasininkai vyravo mūsų poezijoje. Lietuvą okupavus, vaizdas pasikeitė. Dabar ten religinė poezija tegali reikštis tik savilaidos būdu. Išeivijoje mes turime, galima sakyti, tik vieną poetą vienuolį pranciškoną Leonardą Andriekų.

Visai priešingą vaizdą matome, žvilgterėję į ispanų literatūrą. Ispanų žymiausi poetai vienuoliai gyveno XVI šmt., ispanų literatūros aukso amžiuje. Nors ispanai yra labai religinga tauta, tačiau naujaisiais ir mūsų laikais neturi nė vieno žymesnio dvasininko poeto. Jie yra įvairių profesijų. Būdinga, kad daugelis šių dienų ispanų rašytojų ir poetų buvo ar yra ispanų literatūros dėstytojai, dažniausiai JAV, Pietų Amerikos, Anglijos, Prancūzijos ir kt. universitetuose. Tą patį reiškinį pastebime ir kaimyninėje Portugalijoje, kuri mūsų laikais turėjo tik vieną žymesnį poetą kunigą. Daugelis portugalų poetų ir rašytojų buvo gydytojai. Panašų vaizdą matome ir ispaniškoje Amerikoje, kur pastaruoju metu iškilo Nikaragvos žymus poetas kunigas Ernesto Cardenal, kurį aš čia labai trumpai paminėsiu dėl jo religinės poezijos giminingumo su L. Andriekum. Aplamai imant, daugelis ispaniškos Amerikos poetų buvo ar yra diplomatai. Taip anie kraštai pagerbia savo žymesnius poetus ir rašytojus, suteikdami jiems sinekuras, kad jie, neturėdami medžiaginių rūpesčių, galėtų atsidėti kūrybai.

Dar noriu pažymėti, kad, atsižvelgiant į tai, jog čia bus kalbama ne tik apie Leonardą Andriekų, kurio biografija ir kūryba daugumai mūsų gerai žinoma, bet taip pat ir apie ispanų poetą Blas de Otero, kuris mūsų skaitytojams gali būti visai negirdėtas, ir prabėgom bus minimas nikaragviečių poetas Ernesto Cardenal, tai dėl vaizdo pilnumo cituodamas nesitenkinsiu keliomis eilėraščio eilutėmis, bet juos atspausdinsim ištisai. Visos citatos iš L. Andriekaus poezijos paimtos iš Lietuvių rašytojų dr-jos premijuoto rinkinio „Saulė kryžiuose". Galiausiai, dar turiu pastebėti, kad mano lyginami visi trys poetai yra maždaug vienodo amžiaus.

Kalbėdamas apie L. Andriekaus religinę poeziją, geriausiai galėsiu išryškinti jos privalumus, palygindamas su kitų tautų religinės nuotaikos poetais. Tada tuoj pamatome kitokią nuotaiką ir skirtingą temos traktavimą.

Leonardas Andriekus

Savo knygoje „Saulė kryžiuose" L. Andriekus vaizduoja Dievą, tikriau Kristų — Rūpintojėlio pavidalu, kenčiantį, tylų, nusižeminusį, atlaidų (žr. jo eilėraštį „Valdovas", šio *Ateities* nr. 1 psl.)

Per visą rinkinį poetas kalbasi su juo, nors ir nesulaukdamas atsakymo. Tuose pokalbiuose atsispindi ir mūsų tautos skaudūs išgyvenimai, rūpesčiai, vargai, irgi panašiai kantriai kenčiami. Kaip ir Rūpintojėlis, lietuvis nemurmėdamas kenčia, vargsta ir už viską dėkoja Dievui, nes ir pats Dievas kančiose mirė už visus žmones (žr. eilėraštį „Amžiai").

Vienas originaliausių L. Andriekaus religinės poezijos bruožų yra jo sugebėjimas labai subtiliai sutapatinti Kristų-Rūpintojėlį su mūsų tautos likimu ir jos lūkesčiais. Poetas sugeba mus įtikinti, kad visus mūsų skausmus mūsų lūpom išdejavo ir visas ašaras mūsų akimis išraudojo Kristus-Rūpintojėlis (žr. eilėraštį „Dabar).

Čia turiu pastebėti, kad šiuose pokalbiuose su Rūpintojėliu rūpesčiai mūsų tautos likimu dar plačiau išsakomi kitoje jo knygoje „Po Dievo antspaudais" (1969), kurioje Vytauto Didžiojo lūpomis pasakojami jo

išgyvenimai kovoje už atgavimą tėvonijos ir godos, bekuriant galingą Lietuvos valstybę. Įdomu, kad taip pat ir E. Cardenal bei B. de Otero tautinėm temom parašė knygas, kuriose pirmasis puola ir smerkia Samozos diktatūrą, o antrasis filosofiniu požiūriu kelia ispanų tautos likimo problemą. Deja, dėl vietos stokos negaliu ilgiau sustoti ir iškelti visų trijų poetų tautinės temos traktavimo ypatingumą.

Ernesto Cardenal

Nikaragvietis Ernesto Cardenal studijavo filosofiją ir literatūrą Meksikos ir Columbijos universitetuose. Dalyvavo kovose už demokratinę santvarką prieš Samozos diktatūrą ir, šiam laimėjus, įstojo į trapistų vienuolyną Kentucky, kur buvo poeto Thomas Mertono globojamas ir ruošiamas religiniam pašaukimui. Tai ryškiai pakeitė jo gyvenimo kryptį. Susirgęs ir ieškodamas palankesnio klimato, išvyko į Meksiką ir Kolumbiją, ten įstojo į dvasinę seminariją ir 1965 m. buvo įšventintas kunigu.

1964 m. pasirodė jo poezijos rinkinys „Salmos" (Psalmės), susilaukęs nepaprasto pasisekimo, daugelio leidimų Pietų Amerikoj ir Ispanijoj. Vokiečių kalba leidimo buvo parduota 60.000 egz., o Olandijoje — 15.000 egz. Dabar jis klebonauja Nikaragvos vienoje mažytėje ežero salos parapijoje.

Savo religinėje poezijoje Ernesto Cardenal yra artimas L. Andriekui, nes irgi su asižietišku nuolankumu kreipiasi į Dievą ir Jį šlovina, tik jau mūsų laikų modernine dvasia persunktoje nuotaikoje (žr. „150-ąją psalmę" šio nr. 18 psl.).

Jis susijaudinęs nuoširdžiai meldžiasi už neseniai mirusią amerikiečių kino žvaigždę Marilyn Monroe ilgam eilėraštyje, kurio pacituosiu tik pradžią ir pabaigą (žr. jo „Maldą už Marilyn Monroe").

Blas de Otero

Ispanas Blas de Otero gimė 1916 m. Bilbao mieste (Baskijoje). Iš profesijos advokatas, bet jos nepraktikuoja. Papildomai studijavo literatūrą Madride. Su paskaitom apvažinėjo beveik visą Ispaniją. Labiausiai išgarsėję du pirmieji jo poezijos rinkiniai: „Angel fieramente humano" (Žiauriai žmoniškas angelas) 1950 m. ir „Redoble de consciencia" 1951 m. (Sąžinės sudvejinimas). Vėliau abu rinkiniai, išleisti viena knyga, Ispanijos akademijos buvo premijuoti. Šiedu ir iš dalies kiti jo poezijos rinkiniai pasiekė dabartinės ispanų poezijos viršūnę. jie buvo išversti į daugelį kalbų, ir apie juos parašyta daug studijų.

Skaitytojams gal labiau žinomas ispanų rašytojas, filosofas ir poetas Miguel de Unamuno tolydžio sielojosi Dievo problema ir kovojo su savim abejonių kankinamas. Jis rašė: „Niekas manęs racionaliai neįtikino Dievo buvimu, bet taip pat ir jo nebuvimu. Bedievių įrodinėjimai man atrodo nepaprastai paviršutiniški ir dirbtini". Daugelis ir kitų ispanų poetų rašė religinę poeziją, tačiau Blas de Otero išsisako labai nekantriai, tiesiog triukšmingai. Jo religinė poezija apsprendžiama sielvartu ir abejonėmis ir todėl visad pavirsta išvidine audra. Tuo tarpu kai Andriekus Dievą yra jau suradęs ir Jo nebeieško, Blas de Otero jaučiasi Dievo tremtiniu; atsidėjęs ieško ir nusivilia, kai ieškojimas neduoda vaisių. Neviltis jį verčia protestuoti. Dėl buvimo žmogum „pilnutinio siaubo",Blas de Otero protestuoja dėl baisaus neatsiklausto likimo būti žmonėmis. Savo sonete „Žmogus" jis nepaprastai vaizdingai ir tiksliai tai nusako (žr. šio nr. 19 psl.).

Tas amžinas ir bėgąs sielvartautojas, triukšmingai klausiąs Dievą, pasibaisėjęs šaukia, kad šis budėtų jo mirties valandą. Visa B. de Otero poezija yra beviltiškas bėgimas prie Dievo, ieškojimas vienumoje. Ieškojimas irgi yra kova su Dievu; kovoti su Juo, kad Jį rastų, kad Jis pasireikštų, kad budėtų. Ir Dievo ranka jį sužeidžia ar sustingdo; poetas negali atsilaikyti (žr. jo Soneta „Aimana").

Čia aiškiai matome: jeigu L. Andriekaus Dievas yra Naujojo Įstatymo švelnus Kristus-Rūpintojėlis, tai B. de Otero Dievas yra Senojo Įstatymo — žiaurus ir negailestingas.

Dievo problema B. de Otero tokia svarbi, tokia gyvybinga ir taip nuoširdžiai išsakoma, kad sudaro visą jo poezijos esmę. Joje jaučiame žmogišką sielvartą ir nuolatinį pagalbos maldavimą, kuris pavirsta tikra malda (žr. jo „Psalmę šių dienų žmogui").

Palyginimas

Čia pacituotieji eilėraščiai, o plačiau imant ir abiejų poetų rinkiniai, rodo lietuvį poetą su asižietišku nuolankumu priimant gėrį ir blogį, kas būdinga ir mūsų tautos jausenai ir laikysenai praeityje, o iš dalies ir dabar, o ispaną, gimusį ir išaugusį Baskijoje, ne tik ryžtingai kovojusioje su Ispanijos priespauda, bet ir tolydžio besirungiančioje su jos pakrantes skalaujančiu audringu vandenynu (Biskajos įlanka) sukūrusioje kovingo žmogaus būdą, panašiai veržliai ir kovingai išsisakantį. Kartu suo tuo reikia pažymėti dar ir kitą didelį abiejų poetų lyrikos savybė. „Saulė kryžiuose" ir kituose savo rinkiniuose L. Andriekus yra glaudžiai susijęs su gamta, su lietuvišku peizažu. Daugely savo eilėraščių poetas savo išgyvenimus ir pokalbius su Rūpintojėliu artimai supina su gamta, su jos apraiškomis, tuo padidindamas jų grožį ir skaidriai mus nuteikdamas.

Blas de Otero nagrinėjamuose rinkiniuose iš viso gamta nefigūruoja. Jis susitelkęs tik į save, į žmogų, į Dievo ieškojimą, į gyvenimo ir mirties prasmę. Tam tikslui beveik išimtinai vartoja soneto formą, leidžiančią glaudžiai išdėstyti temą ir efektingai ją užbaigti. L. Andriekus vartoja laisvą formą, puikiai tinkančią jo monologiniams išsisakymams.

Tos skirtybės perdėm ryškios visoje jų lyrikoje. Abiejų poetų nuoširdi ir stipri jausena į poeziją paverčia viską: vidinį nerimą, ilgesį, pasipiktinimą nekaltųjų priespaudą, lūkesčius ir godas. L. Andriekus mus žavi ir graudina savo nuoširdžiai išgyventu lyriškumu, o Blas de Otero mus baugina savo jėga ir brandumu.

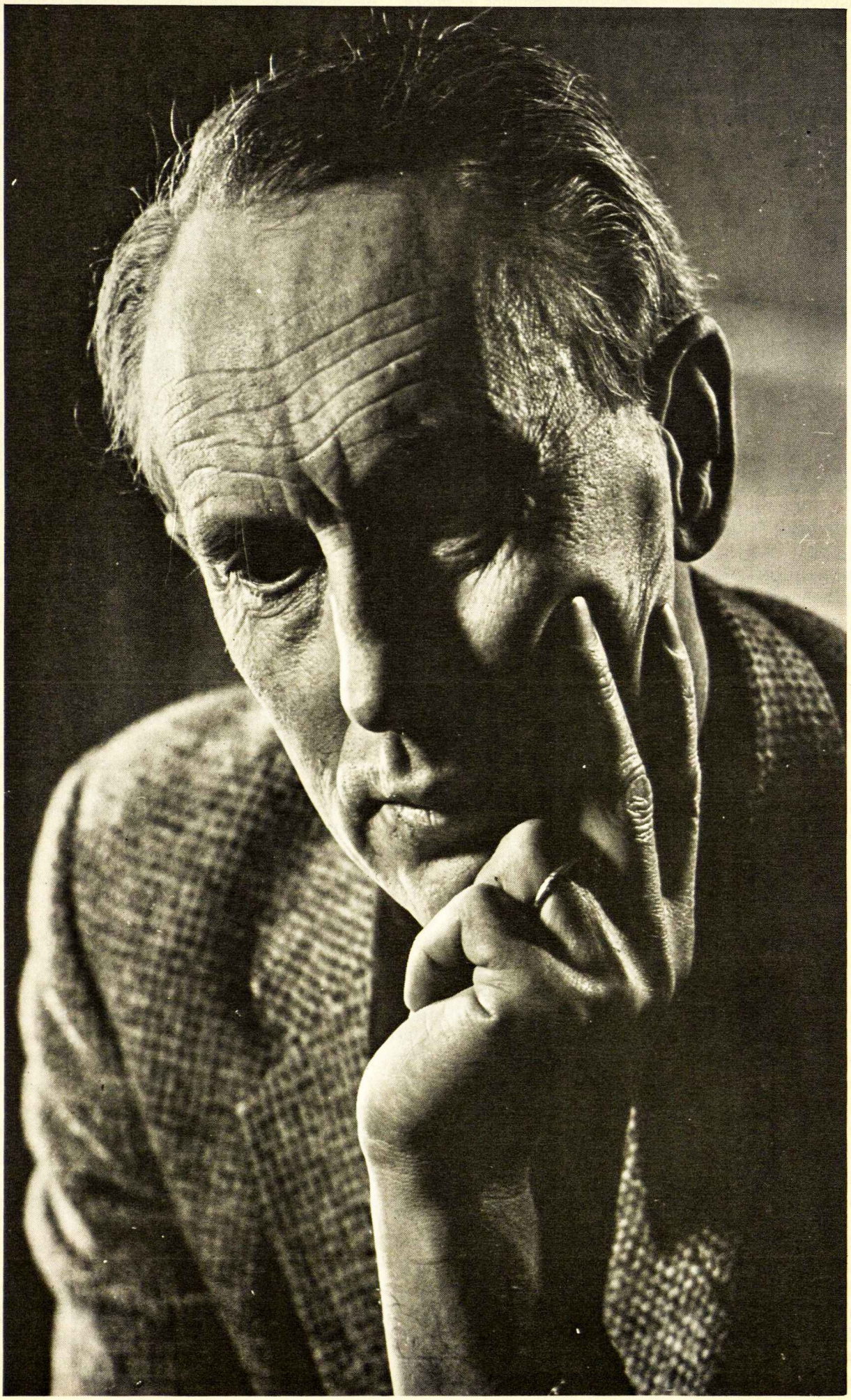

Telesforas
Valius
1914—1977

Telesforas Valius
Vilnius, *ofortas,* 1974

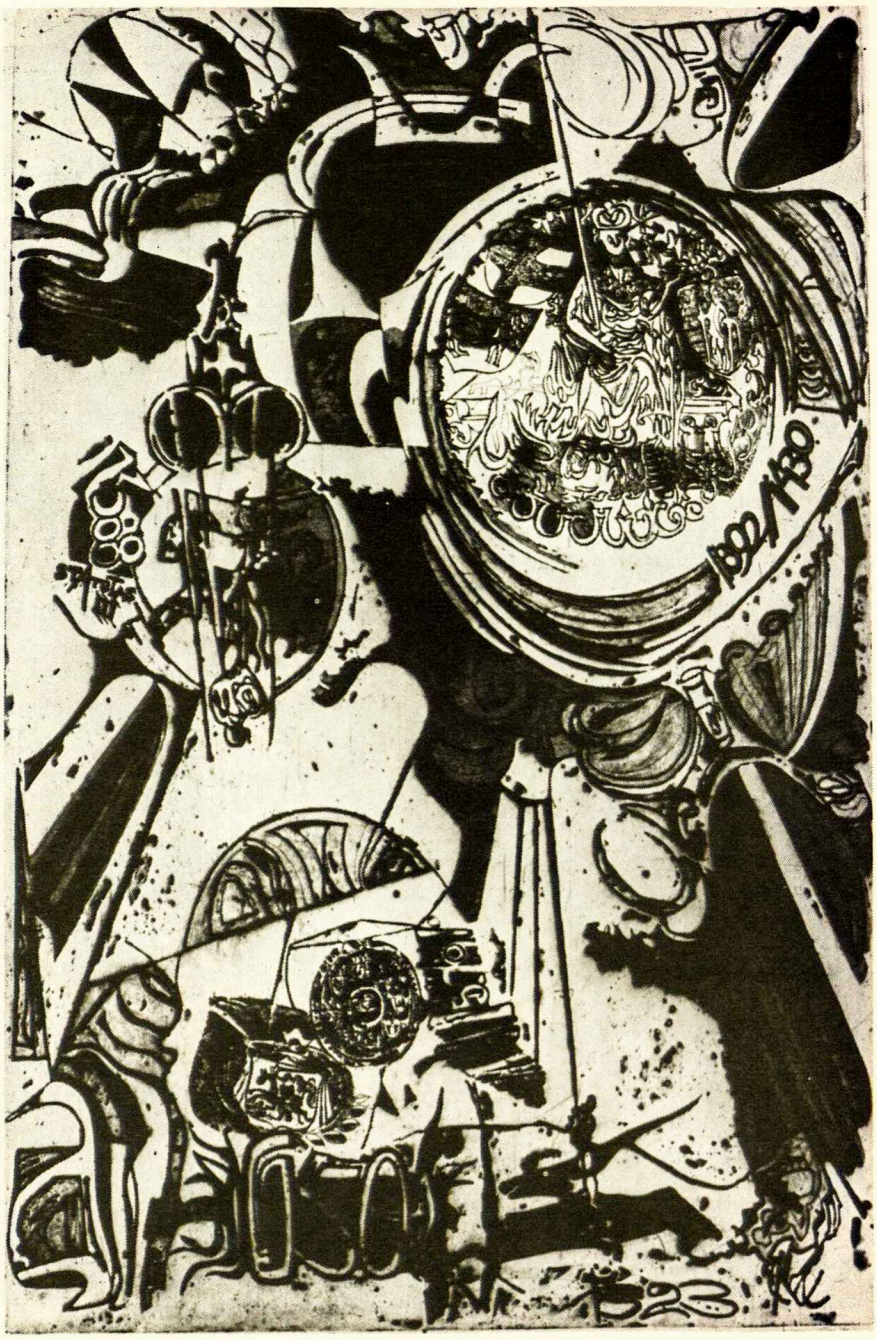

TELESFORAS VALIUS

Telesforas Valius gimė 1914 m. liepos 10 d. Rygoje. Ankstyvąją jaunystę praleidęs Telšiuose, 1931 m. įstojo į Kauno Meno Mokyklą, kurią baigė 1937 m. 1942-1944 m. dirbęs grafikos katedros vedėju Vilniaus Meno Akademijoje, Sovietų Armijai artėjant prie Lietuvos, pasirinko pabėgėlio dalią. Po Antrojo Pasaulinio karo 1946-1949 m. buvo grafikos skyriaus vedėju *Ecole des Arts et Metier* mokykloje Freiburge. Persikėlęs į Kanadą, baigė Ontario Švietimo kolegiją Toronte. Nuo 1960 m. dėstė metalo graviūrą Centrinės Technikos mokykloje Toronte.

Dar Kauno Meno Mokykloje Telesforas Valius pakrypo į grafiką; jo mokytoju ten buvo Adomas Galdikas. 1937-1942 Kaune jis kūrė grafiką ir akvareles, atrasdamas savitą stilių ir techniką. Niekad jis nestovėjo vietoj, niekad nepasitenkino jau pramintu taku. Kai tik pajusdavo, kad kelias išmintas, jis pasukdavo kitu. Gyvendamas išeivijoj, jis modernėjo, abstraktino savo kūrybinį stilių, keitė grafikos techniką. 1956 m. lankydamasis Paryžiuje, jis bandė įvairias technikas: akmens litografiją, žalvario ofortus, spalvotus piešinius. Po tų bandymų Paryžiuje juodai balta grafika buvo pakeista į spalvotą. Nuo tada jis daugiausia dirbo medžio raižyboje, lino ir medžio graviūrose.

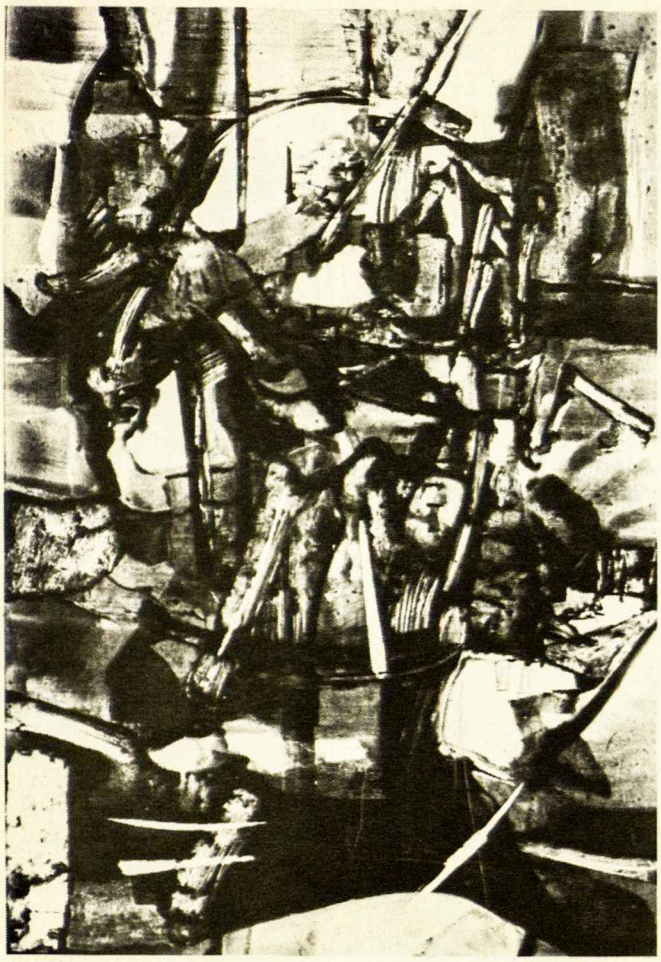

Sukuriami ciklai: „Baltijos pajūrio tragedija“, „Velykų rytas“, „Badas“. Naudojant nuodytą varį ir litogratijos techniką, sukuriamas „Žemaitijos“ ciklas. Jo tematika ypač grafikoj — giliai žmogiška, svari, dažnai paimta iš Lietuvos buities; tik akvarelės ir spalvoti piešiniai — lengvesniu stilium, lengvesnėm temom: vietovių vaizdai, peizažai.

Telesforas Valius — vienas kūrybingiausių lietuvių išeivių iliustratorių, iliustracijose siekiąs perduoti knygos nuotaiką ir turinį ar poezijos rinkinio jausmus. Čia jis dažnai detališkai kruopštus, išbaigtas. Net jo iliustracijos Vatikano II konstitucijoms bei kitiems dokumentams (lietuvių vertime) simboliais perduoda turinio rimtį ir lieka įsidėmėtos.

Valius, vienas savičiausių lietuvių išeivių grafikų, nebeišsiteko vien mūsų tarpe. Jis buvo pastebėtas ir kitataučių, laikomas vienu iškiliųjų Kanados grafikų, už įnašą į Kanados meną atžymėtas Kanados Šimtmečio medaliu 1967 m. Be to, jo kūrinių įsigijo daug galerijų ir muziejų, o jo kūrybai buvo paskirta daug premijų: C. W. Jefferey žymeniu (1958), Sterling Turst žymeniu (1961), Tommaso Campanella sidabro (1970) ir aukso (1972) medaliais, premija Ethel V. Ashton atminimui (1975) ir kt.

Jis savu laiku buvo ne tik Lietuvių Dailininkų Instituto, bet ir Kanados Grafikų Sąjungos pirmininku; priklausė ne tik lietuvių meno organizacijoms, kaip Lietuvos Dailininkų Sąjungai dar Kaune, Lietuvių Dailės Institutui, bet ir Austrų Dailės Institutui Insbruecke, Romos *Tommaso Campanella,* Amerikiečių Atspaudų *(Print)* Draugijai Philadelphijoj, Kanados Grafikų Sąjungai, Kanados Tapytojų ir Graviūruotojų organizacijai ir net Tarptautiniam Meno ir Literatūros Institutui Šveicarijoj.

Nors kurdavo ne parodoms, tačiau suspėjo dalyvauti įvairiose bendrinėse parodose Lietuvoj, Austrijoj, Vokietijoj, Prancūzijoj, Belgijoj, Olandijoj, Naujojoj Zelandijoj, Argentinoj, Japonijoj, Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoj. Jo paties parodos buvo surengtos Montrealyje, Paryžiuje, New Yorke, Great Neck ir Toronte.

Telesforas Valius iškeliavo amžinybėn 1977 m. gruodžio 1 d., palikdamas savo kuklios, šviesios ir gilios asmenybės atminimą bei gausų ir įvairų savo kūrybos palikimą. Jį prisimindami, šiame *Ateities* numeryje dedame jo vėlyvesnio kūrybinio laikotarpio charakteringų pavyzdžių.

Telesforo Valiaus darbai:

12 psl. — „Paskutinis rytas“; kairėj — spalvotas piešinys; dešinėj — akmens litografija.

13 psl. — be pavadinimo, ofortas. Apačioj kairėj ir vidury — iš ciklo „Čiurlionis“, ofortas; dešinėj — be pavadinimo, ofortas.

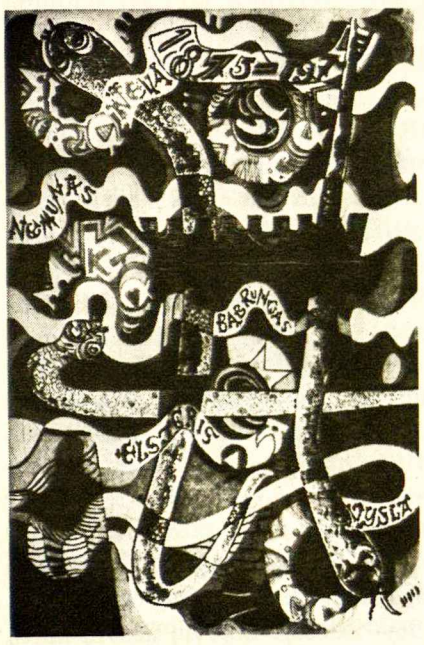

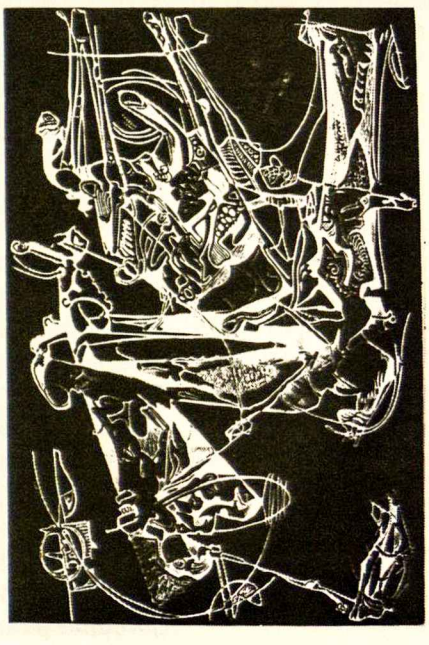

KOKIE PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO TIKSLO PAGRINDAI

Kęstutis Trimakas

Renkant kokį tikslą, pirma apsvarstoma, dėl ko toks tikslas pasirinktinas. Apsvarstomos sąlygos, aplinkybės, kas privedė už šį tikslą apsispręsti. Jei tas tikslas yra viešam įvykiui, priežastys viešai nurodomos.

Šią vasarą įvyks IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas, į kurį suvažiuos jaunimo atstovai iš įvairių kraštų. Rengimo komisija 1977 m. gale pranešė išrinkusi šiam kongresui tikslą; pradžioj trumpai nurodydama, kokios aplinkybės ją skatino už tą tikslą apsispręsti:

„Į visuomeninį gyvenimą žengia po Antrojo pasaulinio karo subrendę lietuviai. Jų tautinę sąmonę ir vertybių sistemą sąlygoja socialinė, politinė ir kultūrinė patirtis, įgyta jau išeivijoje. Ši patirtis iš esmės skiriasi nuo tos, kuri formavo kartas, augusias Lietuvoje“ (*Pasaulio Lietuvis,* 1977 m. gruodis, 990 psl.).

Apie šio tikslo vertę jau pasisakėme (žr. šio *Ateities* nr. „Antai“ skyrių, 2 psl.) Tikslas — vertingas: ne vien tik jaunimui pačiam įsisąmoninti, bet savo veiklos gairėms ir ypač konkretiems planams nustatyti.

Kadangi tikslą įgyvendinti didele dalimi priklausys ir nuo jam pateiktų pagrindų, verta dėl jų pasisakyti.

Tarp kartų — sienos ar tiltai?

Pradžioje naudinga pasekti kongreso tikslo pagrindimą. Kadangi pranešimas apie jį buvo labai trumpas, tenka mums patiems kai kurias pastabas įterpti:

„Į visuomeninį gyvenimą žengia po Antrojo pasaulinio karo subrendę lietuviai. Jų tautinę sąmonę ir vertybių sistemą sąlygoja ... patirtis, įgyta jau išeivijoje“. Tų jau išeivijos patirty subrendusių lietuvių tarpe tuoj iškyla tokie vardai kaip dabartinis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirm. Vytautas Kamantas (49 m. amž., II pasaulinio karo pabaigoj — 15 m. amžiaus), Vaclovas Kleiza (45 m.), dr. Kęstutis Keblys (45 m.), dr. Tomas Remeikis (44 m.), Vincas Bartusevičius (38 m.), kun. Antanas Saulaitis, SJ (39 m.), Marija Saulaitytė-Stankuvienė (37 m.), Romas Kasparas, Romas Sakadolskis, Gabija Juozapavičiūtė ir kt. (čia jaučiuosi turįs „išduoti“ ir savo amžių, kad neatrodyčiau besikišąs ne į savo kartą — kaip ir Vyt. Kamantas, paskutiniam II pasaulinio karo šūviui nuaidėjus, buvau 15 m.).

„Tikrai sunku jaunimui įsijungti į tokias organizacijas, kurios, yra paremtos vien praeities Lietuvos patirtim, kaip pvz. Lietuvos paštininkų, šaulių...“, arba į pensininkų susivienijimo klubą.

Po to anas pranešimas tuoj pastebi: „Jaunimui yra sunku organiškai įsijungti į jam svetima patirtimi pagrįstą veiklą“. Toji „svetima patirtimi pagrįsta veikla“, atrodo, yra tųjų, kurie augo ir subrendo Lietuvoje (taigi bent 18 m. II pasaul. karo pabaigoj, taigi bent 53 m. amžiaus) ir kaip tik dėl to, kad jų „patirtis iš esmės skiriasi“ nuo jaunimo patirties išeivijoj. Taigi, tarp šių kartų pabrėžiama siena.

Ar toji siena yra neperžengiama? Tiesa, kaip ten bebūtų, kaip beformuluotume, skirtumų tarp labai vyresniosios kartos ir tarp jaunimo yra gan didelių. Ir jie duoda pagrindo sunkumams „organiškai įsijungti“ į vieni kitų veiklą ar net pilnai susikalbėti. Yra tikrai sunku jaunimui įsijungti į tokias organizacijas, kurios tikrai yra paremtos vien praeities Lietuvos patirtim, kaip pvz. Lietuvos paštininkų, šaulių (nors čia esu girdėjęs apie vieną kitą išimtį)... arba, jeigu būtų tokia sena patirtimi paremtas Pensininkų Susivienijimo Klubas.

Tačiau tarp tų sienų yra tiltų ir durų. Pirmiausia, ogi toji karta, kuri jau gerokai subrendo išeivijoj (su suminėtom aukščiau pavardėm). Jų įtaka išeivijos veikloj didelė, dažnai lemianti, vadovaujanti (sakykim, kad ir Lietuvių Bendruomenėj). O jie, kaip ir pranešime pastebėta, subrendo jau išeivijoj. Jie yra kaip pirmtakai ir jaunimui gali padėti įsijungti į išeivijos veiklą. Jie gali ir neretai yra pats pirmas tiltas.

Antras tiltas — tai sugebėjimas būti lanksčiam ir atviram. Jo gali pasitaikyti ir pas vyresniuosius (tik kaip vaizdų pavyzdį suminėsiu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės veteraną Stasį Barzduką; bet tokių ir panašių vyresniuosiuose yra daugiau), bet gali būti ir pas jaunimą... Ir ypač iš jaunimo galima tikėtis atvirumo ir lankstumo, kuris nėra tiek „nusistovėjęs“, „sukietėjęs“ ar net „suakmenėjęs“. Tam ypač padeda abiejų kartų patirtis po II pasaulinio karo (jau nemaža dalim bendrai išgyventa) ir dabarties patirtis (didele dalimi galima gerokai ja dalintis).

Ar jaunimo organizacijoms vadovauja senimas?

Pasaulio Lietuvių Jaunimo IV Kongreso akademinės ir studijinės programos komisijos pirmininkas Vincas Bartusevičius straipsnyje „Naujosios orientacijos link: „Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso tikslų reikalu“ (*Pasaulio Lietuvis,* 1978 m. lapkritis, 1299 psl.) aiškino toliau kongresui parinkto tikslo pagrindimą. Šiam straipsniui ir pats autorius duoda tam tikro svorio ir svarbos: „siūlymas ruošti naujus planus jaunimo veiklai reikalauja pagrindimo. Jį čia bandysime ir duoti“.

Pradžioje išdėstęs lietuvių išeivių kartų skirtumus (panašiai, kaip jau buvo aukš-

čiau kalbėta), V. Bartusevičius teigia: Naujųjų ateivių vaikai, „užaugę normaliose gyvenamojo krašto sąlygose, daugumas neranda vyresniųjų sukurtose veiklos formose sau atitinkamų pasireiškimo galimybių. Mažai paguodos teikia ir jaunimo organizacijos, kurios, atsivežtos iš Lietuvos, kaip teisingai pastebi R. Kasparas, yra 'ne jaunimo organizacijos, bet organizacijos jaunimui, kuriom be išimties vadovauja vyresnieji arba tiesiog senimas' (*Pasaulio Lietuvis,* Nr. 39(1978)" (1300 psl.).

Pirmiausia, pora faktų apie tai, kas vadovauja jaunimo organizacijoms. Kadangi geriausiai esu susipažinęs su ateitininkų jaunimo organizacijom, paminėsiu jas pirmiausia.

Studentų Ateitininkų Sąjungai šiais veiklos metais (1978-1979) vadovauja centro valdyba, esanti Chicagoj, kurios pirmininko ir visų narių amžiaus vidurkis yra 23 m. Visi — studentai. (žr. *SAS Aplinkraštis,* 1978, 1 nr.). Taip yra buvę nuo neatmenamų laikų: šiai studentų sąjungai visada vadovavo patys studentai, maždaug tokio amžiaus kaip ir dabartiniai (žr. *Gaudeamus,* 1978 m., visų SAS pirmininkų sąrašas išeivijoj JAV — 7 psl.). Nuo neatmenamų laikų iki dabar visų SAS padaliniams — draugovėms vadovauja pačių studentų iš savo tarpo išrinktos valdybos. Tiesa, ši tradicija yra „atsivežta iš Lietuvos"... Bet studentai nerado reikalo tos „atgyvenusios" tradicijos pakeisti naujesne — ir leisti vadovauti senimui.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungai 1978-1979 m. vadovauja iš studentų sudaryta centro valdyba, kurios pirmininkė yra Rasa Šoliūnaitė, ta pati, kuri lakstė po Pietų Ameriką su akordeonu, ruošdama ten jaunimą III PLJ Kongresui. Jos amžiaus negaliu „išduoti", bet noriu pastebėti, kad ji po Pietų Amerikos patirties nepaseno, o pajaunėjo. Jos valdybos nariai — jos bendraamžiai. Ši tradicija, kad Moksleivių Ateitininkų Sąjungai vadovauja studentai, pačių moksleivių iš studentų išsirinkta centro valdyba, irgi, rodos, „atsivežta iš Lietuvos". Moksleiviai pakol kas nekelia revoliucijos, kad jiems imtų vadovauti senimas arba jie patys. Jie patys patenkinti, kad jų kuopoms vadovauja iš savo tarpo jų pačių išsirinktos valdybos, o taip pat dažnai džiaugiasi, kad turi globėją ar patarėją komplikuotesniems veiklos reikalams spręsti.

Tai tokie faktai. Tik dar reikia pridėti, kad, nors šios ateitininkiškojo jaunimo sąjungos priklauso Ateitininkų Federacijai, tačiau: 1. nei Federacijos centro valdyba šioms jaunimo sąjungoms nevadovauja, nei 2. toji Federacijos centro valdyba yra sudėta iš senimo: joje yra pora vyresnio amžiaus žmonių, bet daugumas valdybos narių yra iš tos kartos, kuri apibūdinama kaip „subrendusi išeivijoj" (V. Kleiza, dr. Algis Norvilas, dr. Kęstutis Girnius, Kęstutis Sušinskas, Daina Kojelytė, Jonas Pabedinskas, Saulius Girnius).

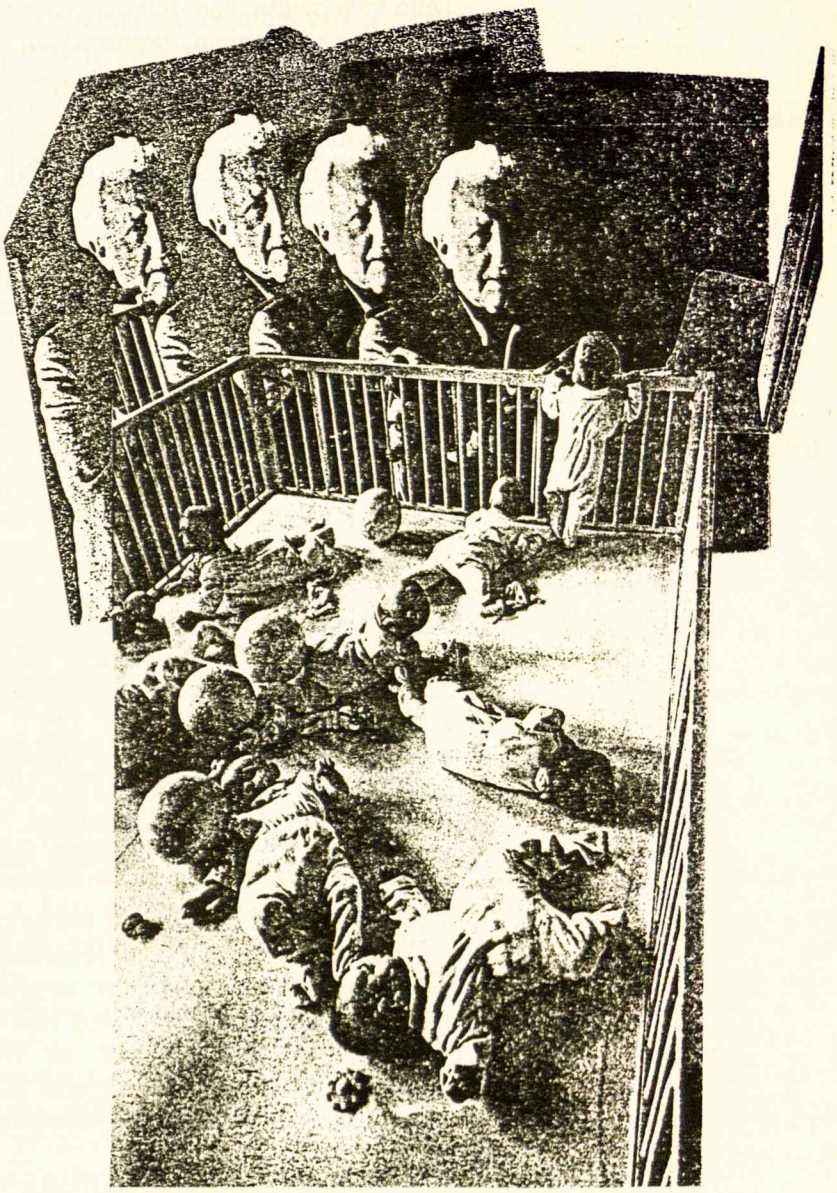

Greitu laiku apsisprendęs rašyti šį straipsnį, neturėjau laiko plačiau surinkti informacijos apie kitas jaunimo organizacijas: neolituanus, skautus akademikus ir skautų organizaciją (jeigu būtų reikalo, tai galėčiau padaryti vėliau arba tai galėtų padaryti pilniau kas nors iš tų pačių organizacijų). Skautų organizacija jaunimo auklėjime remiasi saviaukla ir vis didesniu atsakomybės suteikimu. Saviaukla ypač išryškėja vadovaujant: jauni vadovavimo patirties įgyja kaip skiltininkai, draugininkai ir kaip už save jaunesniųjų vadovai. Ir tuntininkų tarpe yra daug jaunų, jaunos kartos skautų.

Naujųjų ateivių vaikai... „daugumas neranda vyresniųjų sukurtose veiklos formose sau atitinkamų pasireiškimo galimybių. Mažai paguodos teikia ir jaunimo organizacijos,... atsivežtos iš Lietuvos,... kuriom be išimties vadovauja vyresnieji arba tiesiog senimas". — V. Bartusevičius

Taigi buvo teigta, kad išeivijoj „jaunimo organizacijos ne jaunimo organizacijos, bet organizacijos jaunimui, kuriom *be išimties* (šį kartą mano pabraukta — K.T.) vadovauja vyresnieji arba tiesiog senimas". Tas pasakymas yra — aukščiau nurodytų faktų šviesoj — tikras nesusipratimas. Gal ir yra kur jaunimui organizacijų. Bet taip teigti kategoriškai ir visuotinai, kad visoms „be išimties" jaunimo organizacijoms vadovauja vyresnieji ar net senimas yra tikras nesusipratimas.

Ar jaunimo organizacijos „mažai paguodos teikia"?

Tenka taip pat stabtelti prie V. Bartusevičiaus išeivijos jaunimo organizacijų charakterizavimo, kad jos yra „atsivežtos iš Lietuvos", tarsi kartu su dėžėm ir drabužiais, kurie arba susidėvėjo, arba liko per visą išeiviją — nepasikeitę.

Kalbėsiu apie dvi jaunimo organizacijas: skautų ir ateitininkų (ne dėl to, kad kitoms neigčiau tai, ką apie šias sakysiu, bet dėl vietos, laiko ir dalinai skubios informacijos stokos).

Tiek skautai, tiek ateitininkai yra ne klubeliai jaunimui susimesti, bet auklėjimosi organizacijos, kur pabrėžiamos vertybės. Skautai yra tarptautinė ir kartu tautinė organizacija. Ateitininkai yra ne vien organizacija, bet ir sąjūdis su misija. Abejose organizacijose išeivijoj pastebimas tam tikras keitimasis.

Kiek aš suprantu, skautų metodika yra tapusi tarptautinė, tačiau kiekvienos tautos skautai juos priderina sau. Taip yra padarę ir skautai Lietuvoj, o vėliau — ir išeivijoj. Kaip v.s. fil. J. Dainauskas rašo, „mūsų išeivijos skautijai labiausiai rūpi ir turi rūpėti skautų, skaučių lietuviškumas..., kuris verčia stipriau ir plačiau rūpintis tarnyba Tėvynei, nei tai reikėjo akcentuoti veikiant nepriklausomoje Lietuvoje" (*Skautų Aidas,* 1978, spalis, 3 psl.). Atitinkamai pakeistos priderintos programos.

Išeivija yra paveikusi ateitininkus. Kritišku stebėtojo žvilgsniu, išeivijos ateitininkai nebėra tokie patys, kaip Lietuvos ateitininkai (žr. *Į Laisvę,* 1977, gruodis, 63-65 psl.). Toj kritikoj, atrodo, daugiausia žiūrimi tautiškumo, ryšio su Lietuva klausimai. Tačiau tai rodo, kad bendrai visa ateitininkija — net ir vyresnieji — keitėsi. Tuo labiau keitėsi ateitininkiškasis jaunimas. Tai savaime suprantama. Tai suprantama ypač dėl to, kad ateitininkiškasis jaunimas, ypač studentai, tvarkėsi patys. Tiesa, jie pasikviesdavo vyresnių už save paskaitininkų ir kartais atsiklausdavo jų sugestijų. Bet jų veikimas buvo ir tebėra jų pačių rankose.

Kadangi pats Studentų Ateitininkų Sąjungos vairas buvo pačių studentų rankose, tad ir tai, ką jie veikė (metinės temos, veiklos būdai, stovyklos, kursai) už savo veiklą jie patys ir atsako. Ką jie padarė, kaip keitė, ką paliko iš to, „kas atsivežta iš Lietuvos", buvo pačių studentų ateitininkų sumanumo ar nesumanumo vaisius. Todėl tiesiog būtų absurdas sakyti, kad jie lyg būtų įstrigę į rėmus, „atsivežtus iš Lietuvos", netgi sunku beatsakyti, kas, kiek ir ar iš viso kas buvo „atsivežta iš Lietuvos", nes yra tam tikras laiko, vietos ir net žmonių trūkis tarp ateitininkų studentijos, kuri, sovietams ir vėliau vokiečiams okupavus Lietuvą, negalėjo veikti nuo 1940 m. iki ateitininkų atgaivinimo 1947 m. jau išeivijoj. Po kelių metų pertraukos tegalima kalbėti apie atgaivinimą, ne apie „atsivežimą". Tuo labiau turėjo būti atgaivinta ateitininkų pasaulėžiūra ir ideologija, kuri buvo siekiama derinti prie esamų laikų ir pagal kurią daugiau ar mažiau buvo reaguojama — neretai labai gyvai — į tų laikų ir į to gyvenamojo krašto klausimus (kai kuriais klausimais, pvz. JAV rasiniu klausimu — gyviau negu kitose jaunimo organizacijose). Ateitininkų studentijos išeivijoj gan savarankiškas ir gan gyvas kelias ne vienu epizodu, ir ne viena idėja liko užfiksuota *Ateityje* ir *Gaudeamus* puslapiuose). Studentijos ne šimtaprocentinis užsiangažavimas ateitininkų sąjūdžio krikščioniškiems-tautiniams idealams yra ne dėl to, kad tie idealai ar jų forma „atsivežti iš Lietuvos", bet dėl to, kad jie yra *idealai;* gi idealus įgyvendint tikrovėj nėra lengva: lygiai su tokiais pat sunkumais susiduria ateitininkai sendraugiai.

Moksleivių ateitininkų viešoji veikla išgyveno dar ilgesnę „pertrauką": nuo 1930 m. (diktatūrinei valdžiai uždarius) iki 1947 m. išeivijoj. Iš Lietuvos atsivežimo argumentas čia gal dar silpnesnis.

Tad tenka daryti šias išvadas: 1. bent kai kurios jaunimo organizacijos išeivijoj nėra vadovaujamos vyresniųjų ar senimo: joms vadovauja pats jaunimas; jos tad ir yra *jaunimo* organizacijos.

2. Netikslu laikyti tokias jaunimo organizacijas paprastai „atsivežtas iš Lietuvos". Jos buvo atgaivintos, išeivijos sąlygoms derinamoms ir bent kai kuriose jų pats jaunimas vairavo jų kryptį.

Šiom išvadom remiantis, kyla abejojimas dėl V. Bartusevičiaus teigimo, kad jaunimo organizacijos jau taip mažai teikia paguodos. Kai kurie gi faktai rodo, kad iš

tokių organizacijų kyla daug paguodos:

1. Kai kuriuose kraštuose (JAV, Kanadoj, Australijoje) jaunimo organizacijos veikė nuo išeivijos pradžios: jei būtų reikėję laukti pasirodant Lietuvių Jaunimo Sąjungos, kažin kiek ten sąmoningo ir veiklaus lietuviško jaunimo būtų likę.

2. Kai kuriuose kraštuose (JAV, Kanadoj) jaunimo organizacijose lietuvybe įsisąmoniję ir veiklos bei vadovavimo patirties įgiję tų organizacijų nariai yra pagrindas pačiai Lietuvių Jaunimo Sąjungos veiklai. Jie vadovauja ir visai Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai.

Iš jaunimo organizacijų — tai tikrai didelė paguoda.

Ieškant priežasties, kodėl V. Bartusevičius savo paaiškinime apie Kongreso tikslo pagrindus neranda paguodos jaunimo organizacijose, tenka pažvelgti į lietuvių jaunimo padėtį Vokietijoj, iš kur V. Bartusevičius. Ten jaunimo organizacijų veikla silpna. Ten ir jaunimo organizacijom susidomėjimas — silpnas. Jau III PLJ Kongreso studijų savaitės metu pastebėta: „lietuviškų jaunimo organizacijų, kaip skautų ar ateitininkų, Vokietijoje silpnumas atsispindėjo jos atstovų intereso stoka 7-tai darbo komisijai, būtent, apie ryšius su organizuotais jaunimo vienetais. Nė vienas Vokietijos atstovas nebuvo prisirašęs prie šios grupės" (P. V. Kisielius, *Ateitis,* 1976, balandis, 121 psl.).

Tokia padėtis Vokietijoj: ten jaunimo organizacijos, matyt, „mažai paguodos teikia". Tačiau savo vietines nuotaikas ir padėtį negalima suvisuotinti, rašant apie Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso tikslo pagrindus. Kitur yra kitaip.

Baigminės išvados

Kongreso tikslo aptarimas („naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo dalyvavimą išeivijos veikloje") tinkamas, jei, šalia jaunimo apsisprendimo, Kongrese bus ieškoma ne tik gairių, bet ir konkrečių veiklos planų.

Kongreso tikslo trumpam pagrindime ir platesniam V. Bartusevičiaus paaiškinime yra trūkumų:

1. Stipriai pabrėžus kartų skirtumus, nepakankamai akcentuotas faktinis bendradarbiavimas tarp kartų, kuris yra pastebimas ir paties jaunimo, pvz. „atskiruose kraštuose steigėsi Jaunimo sąjungos vienetai ir ieškojo savo vietos tų kraštų lietuvių bendruomenėse. Tai reiškė didesnį bendradarbiavimą dviejų organizuotų vienetų — jaunimo ir vyresniųjų. ... jaunimas papildė savo originalumu ir drąsesniais ėjimais vyresniųjų veiklą, o pastarieji pagrįstais patarimais ir gyvenimiška patirtimi turėjo įtakos į jaunimą" (PLJS pirm. Gabija Juozapavičiūtė, *Pasaulio Lietuvis,* 1978, rugsėjis-spalis, 1235). Kongrese turi būti iškeliami tokie kartų bendradarbiavimo pavyzdžiai: jaunimo veiklos gairėse ir planuose turi būti plačiai aptarta kaip to bendradarbiavimo siekti.

2. V. Bartusevičius savo aiškinime apie Kongreso tikslo pagrindus nepateikė faktiškai tikslaus jaunimo organizacijų vertinimo: jos nėra tik „atsivežtos iš Lietuvos", nei tik vyresniųjų ar senimo vadovaujamos , organizacijos jaunimui". Tuose kraštuose, kur jos veikia, jos sudarė ir tebesudaro tinkamas sąlygas jaunimui veikti ir išlikti sąmoningais lietuviais; iš tikro į tose organizacijose išsiugdžiusį jaunimą remiasi tų kraštų Lietuvių Jaunimo Sąjungos ir pati Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos centro valdyba. Tad ir ateinančiam Kongrese į jaunimo organizacijas reikia žiūrėti ne kaip į „paguodos neteikiančias", bet kaip į bendrai su Lietuvių Jaunimo Sąjunga veikiančias; dėl to gairėse ir planuose svarstyti kaip bendradarbiauti.

3. Būtų nerealu žiūrėti į jaunąją lietuvių išeivių kartą, paplitusią po visą pasaulį, kaip į „pačiais bendriausiais bruožais vieningai galvojančių, išgyvenančių ir veikiančių žmonių grupę" (V. Bartusevičius, *Pasaulio Lietuvis,* 1978 lapkritis, 1299 psl.). Faktai rodo ką kitą, ir kiti jaunimo atstovai tai yra pastebėję, pvz. jau III PLJ Kongreso studijų savaitėj: „Skirtumai tarp įvairių kraštų jaunimo nebuvo nepastebėti..." (žr. P. V. Kisieliaus įžvalgiai pastebėtus skirtumus *Ateityje,* 1976, balandis, 121-123 psl.). Iš skirtingų kraštų sąlygų ir skirtingų patirčių kilusius skirtumus Kongrese reikia atpažinti, į juos atsižvelgti, kad ir gairės ir planai būtų kuo gyvenimiškesni; kitaip per amžius liktume su klaidingu vieno krašto — Vokietijos (kur jaunimo organizacijų veikla silpna) padėties suvisuotinimu visiems kraštams. Dar blogiau, jei nebus atpažinti kraštų skirtumai, nebus galima nei susikalbėti!

4. Kongreso tikslą pagrindžiant bei jį aiškinant nebuvo nė užsiminta apie okupuotos Lietuvos padėtį. Žinoma, tai nerodo, kad Kongreso rengėjai tai ignoruotų. Tačiau susidaro įspūdis, kad Kongreso tikslą pagrindžiant vien buvo bandyta įrodyti naujos orientacijos būtinumą, (nurodant lyg neperžengiamą vyresnės kartos ir jaunesnės kartos patirčių sieną), tuo tarpu praleidžiant progą atkreipti dėmesį į aktualius — gal net pačius aktualiausius — gyvenamo laikotarpio reikalus.

„Bendradarbiavimas tarp kartų... pastebimas paties jaunimo: 'Jaunimas papildė savo originalumu ir drąsesniais ėjimais vyresniųjų veiklą, o pastarieji... gyvenimiška patirtimi turėjo įtakos į jaunimą' (Gabija Juozapavičiūtė)."

Kai kur jaunimo organizacijų nariai yra pagrindas pačiai Lietuvių Jaunimo Sąjungos veiklai. Į jaunimo organizacijas reikia žiūrėti ne kaip į „paguodos neteikiančias", bet kaip į bendrai su Lietuvių Jaunimo Sąjunga veikiančias: dėl to Kongreso gairėse ir planuose dera svarstyti kaip bendradarbiauti.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Ernesto Cardenal

150-OJI PSALMĖ

Šlovinkite Viešpatį Kosme Jo šventovėje

apimančioje 100.000 milijonų šviesmečių plotį
šlovinkite už žvaigždes
ir už tarpžvaigždines erdves

šlovinkite už galaktikas
ir už tai tarpgalaktines erdves
šlovinkite už atomus
ir už tarpatomines tuštumas

šlovinkite smuiku ir fleita
ir saksofonu

šlovinkite klarinetais ir ragu
kornetais ir trombonais
rageliais ir trimitais

šlovinkite violomis ir violončelėmis
pianais ir pianolomis
šlovinkite studentų balsais ir jazzu

ir simfoniniais orkestrais
negrų religinėm giesmėm
ir Beethoveno 5aja

gitaromis ir marimbomis
šlovinkite grojimo plokštelėmis
ir magnetofoninėm juostom

visa kas alsuoja tešlovina Viešpatį
kiekviena gyvoji cėlė
Aleliuja

MALDA UŽ MARILYN MONROE

Viešpatie,
priimk tą mergaitę, visam pasauly žinomą
Marilyn Monroe vardu,
nors tai nebuvo tikras jos vardas
(bet Tu žinai tikrąjį jos vardą, kurį ji
turėjo vaikystėje, išprievartautoje einant 9 metus,
ir tarnaujant krautuvėje, kai būdama 16 metų
norėjo nusižudyti),

ir kuri dabar stojasi Tavo akivaizdoje
be jokio grimo ir be savo spaudos agento,
be fotografų ir nepasirašinėdama autografų,
viena, kaip astronautas erdvių naktyje.

.....

Ją rado mirusią lovoje su telefono rageliu rankoje.
Ir detektyvai nesužinojo, ką ji norėjo pašaukti.
Atrodo,
lyg kažin kas išsuko numerį
vienintelio draugiško balso,
ir girdi tik plokštelės balsą, sakantį:
WRONG NUMBER,
ar kaip kažkas, gangsterių sužeistas,
tiesia ranką prie išjungto telefono.
Viešpatie,
nesvarbu kas buvo, ką ji norėjo pašaukti
ir nepašaukė (ar gal niekas nebuvo,
ar gal buvo Kažkas, kurio telefono nėra
Los Angeles telefonų knygoje)
Tu atsakyk į jos telefoną!

Blas de Otero

ŽMOGUS

Kovodamas veidas į veidą su mirtimi,
prie bedugnės kranto šaukiuos į Dievą.
Ir Jo tyla, dundėdama,
skandina mano balsą inertinėje tuštumoje.

O Dieve! Jei turiu numirti, noriu,
kad budėtum. Ir naktis po nakties, nežinau, kada
išgirsi mano balsą. O Dieve! Kalbu vienas.
Draskydamas tamsą, kad tave pamatyčiau.

Pakeliu ranką ir Tu man ją nukerti.
Atmerkiu akis ir Tu man jas gyvas išlupi.
Aš trokštu ir durska pavirsta tavo smėliai.

Štai kas yra būti žmogum: pilnutinis siaubas.
Būti – ir nebūti – amžinybė ir akimirka.
Angelas su dideliais gradinėm supančiotais sparnais!

AIMANA

Viešpatie, mane skaudini. Nuimk savo ranką
nuo mano peties. Palik mane su mano tuštuma,
palik. Prarajon kristi savosios turiu
pakankamai. O Dieve, jei esi žmoniškas,

pasigailėk tuoj, nuimk ranką
nuo peties. Nepakeliu, Mane stingdo
ir baugina. Jei esi Dievas, aš esu toks savas
kaip ir Tu. O išdidumu aš tave pralenkiu.

Palik mane. Kad galėčiau Tave nužudyti,
kaip darai Tu, kaip darai Tu! Mus griebi
abiem rankom, mus skaudini. Žudai

nežinia kodėl. Noriu nukirsti tas
Tavo rankas, tas rankas, kurios yra
bado ir Tavo pagrobtų žmonių aruodai.

PSLAMĖ ŠIŲ DIENŲ ŽMOGUI

Viešpatie, gelbėk žmogų! Šią baisią
tragiškos lemties valandą;
jis nežino, kur eina, nei iš kur atėjo.
Taip kenčia, kad į gluosnį atsirėmęs verkia.

Viešpatie, pastatyk jį ant kojų, įsmeik savo
aušrą į jo šoną, težino, kad yra dieviškas
likutis, kelio klajojanti dulkė,
bet Tavo šviesa, jį jamžina ir puošia.

Žiūrėk, Viešpatie, tokia rauda siekiant aukštybių,
potvinio metu, bangoms siaučiant,
graso mus nublokšti Nebūtin.

Viešpatie, pakelk mus virš mirties!
Praplė ':, sustiprink mūsų žvilgsnį,
kad nuo dabar išmoktume Tave matyti!

IŠ MOKSLEIVIŲ Į STUDENTUS

Vida Kazlauskaitė

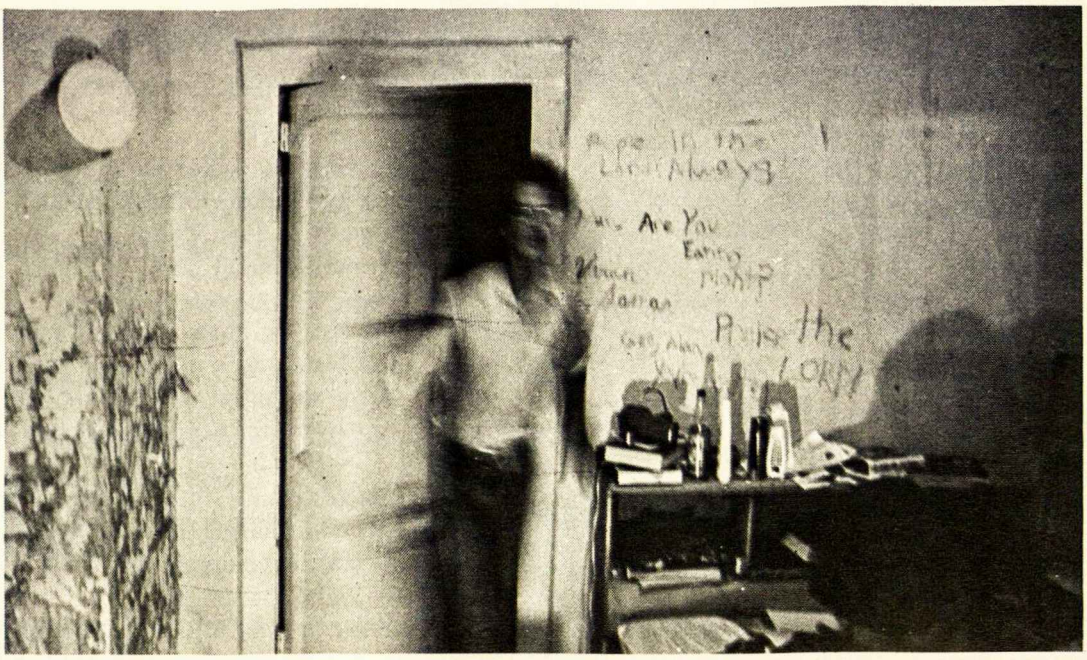

Moderniame pasaulyje teoretiškai yra skirtumas tarp dvidešimties metų žmogaus ir dvidešimt vienerių metų žmogaus. Dvidešimties metų asmuo tebėra dar jaunuolis su ribotomis teisėmis, o dvidešimt vienerių metų žmogus jau laikomas suaugusiu, turi pilnas teises, gali be vargo gyventi vienas. Žinoma, kai gimtadienį asmeniui sueina dvidešimt vieneri metai, jokie skirtumai nepasirodo; jis jaučiasi taip kaip anksčiau. Tačiau po kiek laiko skirtumai aiškėja: žmogus nebėra tiek varžomas, kiek jaunesnysis, nors ir turi daugiau pareigų.

Panašiai atsitinka, kai moksleivis ateitininkas pereina į studentų sąjungą. Per gimnazijos baigtuves ar kuopos išleistuves buvęs moksleivis nepajunta, kad jo gyvenimas linksta į kitą kryptį ir jo siekimai ir įsitikinimai keičiasi. Tačiau, kai vasara tarp gimnazijos ir universiteto prabėga ir studijos prasideda, jaunuolis dažnai pastebi, kad jau jis nebe toks, koks buvo gimnazijoje. Šis savęs pažinimo procesas nesibaigia greitai, nors po pirmųjų studijų metų žmogus maždaug žino, ko jis nori ir kaip jis tai atsieks.

Šie pirmieji metai yra labai svarbūs jaunuoliui, kuris siekia aukštojo mokslo ir išsilavinimo. Jie taip pat yra svarbūs jam, kaip ateitininkų organizacijos nariui. Pagal studentų sąjungos statutą, moksleivis turi pilnus mokslo metus kandidatuoti į studentus, o tik po jų gauti studentų juostą. Jis turi teisę gauti juostą tik su sąlyga, kad jis patenkinamai atlikęs tam tikrus draugovės nustatytus uždavinius.

Daug moksleivių ateitininkų, baigę gimnaziją, stoja į studentų draugovę, bet įžodžio duoti nenori. O kartais ir visiškai meta ateitininkų organizaciją. Kaip dažnai atsitinka, jaunuolis, buvęs veiklus moksleivis, gal net ir valdybos narys, ateina į pirmąjį studentų susirinkimą, o po to niekad nebekiša nosies. (Žinima, pagal šių dienų lengvus draugovių standartus kartais ir jis gale metų duoda įžodį kartu su visais, nors, mano nuomone, tas nupigina įžodžio reikšmę.)

Kodėl taip atsitinka? Kuo skiriasi moksleivis nuo studento? Teoretiškas atsakymas vienoks, o praktiškas — kitoks.

Kandidatavimo tikslai

Teoretiškai kandidatavimo metai paruošia jaunuolį būti pilnutiniu studentu ateitininku. Jis turi tęsti mokslą ir negali eiti dirbti į fabriką ar atsakinėti telefoną, kadangi jis yra inteligentas ir privalo siekti aukštųjų mokslų. Jis turi mylėti katalikų Bažnyčią dar labiau negu anksčiau, stengtis suprasti ir pasisavinti jos idealus, mokslą ir vykdyti jos įsakymus. Jis turi būti susipratęs lietuvis, mylėti savo tėvynę (Lietuvą), bandyti kiek galėdamas įsigilinti į jos istoriją, kalbą, literatūrą, spaudą ir tautosaką. Jis turi žinoti kuo daugiau apie išeivijos lietuvių visuomeninę veiklą, veikti kartu, skatinti kitus prisidėti ir skleisti lietuvių vardą kur begalėdamas. Jis turi būti geras ir paklusnus šeimos narys ir elgtis atitinkamai svetimųjų tarpe. Jis turi būti idealus ir praktiškas, būti savo vietoje ir stengtis tapti kuo geresniu studentu ateitininku.

Praktiškai dažnai kitaip baigiasi. Kandidatas turi labai norėti gauti juostą, bet kartais ir ne taip labai nori. Priežastys irgi skiriasi: vieniems tikrai ta juosta yra vertingas ateitininkiškas simbolis, ir jie nori užsidirbti ją; kiti nori tėvus patenkinti;

Vida Kazlauskaitė *priklauso Chicagos studentų ateitininkų draugovei, studijuoja muziką DePaul universitete Pradeda dalyvauti viešuose muzikiniuose parengimuose.*

treti nori kuo greičiau užbaigti visą reikalą, kad nereikėtų vėliau rūpintis ir laiką gaišinti.

Mokslo sritis

Su mokslu irgi visaip atsitinka. Šitoje srityje visokie kraštutinumai pasirodo, priklausant nuo mokslo fakulteto. Vieni studijuoja „normaliai", mokosi nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro, tik truputį pasėdi kafeterijoje, nori baigti ir gauti gerą, įdomų darbą. Kiti nestudijuoja, o daugiau studentauja, lankosi dažniau į kafeteriją negu į pamokas, nelabai domisi knygomis, bet vis įstengia neiškristi iš universiteto. Treti visai iškrenta, tuo pačiu užbaigdami ir ateitininkišką veiklą (nors yra ir tokių, kurie dar vis laiko save studentais ateitininkais). Pagaliau pasitaiko tokių, kurie tiek įsigilina ir įsimyli savo mokslo sritį, kad nebėra nei laiko, nei noro veikti kur kitur. Šie nors gal iš draugovės ir neiškrenta, bet praleidžia su ateitininkais labai maža laiko.

Religija

Kandidatui tikyba irgi keičiasi. Kadangi kiekvienas asmuo turi savo individualų tikėjimą, yra sunku bendrai aptarti. Tačiau štai keletas ne retų pavyzdžių. Vieniems katalikiškumas prie širdies: jie gyvena pagal Bažnyčios normas. Kiti — kur vėjas papučia, ten linksta — klauso tėvų ir draugų, o jiems patiems nelabai svarbu; nesistengia suprasti ar nagrinėti Bažnyčios mokymų. Treti visai nesidomi, nelanko šv. Mišių ir visai ignoruoja tą ateitininkišką principą. Tiems ateitininkija tampa tik kita lietuvių studentų organizacija ar klubas. Yra ir kitokių išimčių, pateisinamų ir nepateisinamų.

Lietuvybė

Daugumas studentų ateitininkų yra susipratę lietuviai, nors ne visi taip, kaip suaugusieji norėtų. Tie patys susipratę lietuviai yra dažnai ir susipratę amerikiečiai. Jau nuo pradžios mokyklos vaikai svarsto tą klausimą: „Ar aš lietuvis, ar amerikietis?" Studentai myli ir brangią tėvynę Lietuvą, ir gyvenvietę — tėvynę Ameriką. Kartais viena meilė persveria kitą. Jei Lietuva būna svarbesnė, tai studentas domisi jos garbinga praeitimi, kalba kuo taisyklingiau lietuviškai (bent stengiasi), skaito literatūrą, spaudą ir mokosi šiek tiek jos tautosakos. Jeigu Amerika tampa svarbesne, jaunuolis jau nelabai pritampa prie kitų studentų ateitininkų: interesai skiriasi. Šis asmuo dažnai susierzina, pasipiktina, pasidaro apatiškas ir taip pat nebeateina į susirinkimus. Laimė, kad šiokių yra labai mažas skaičius.

Visuomeniniai reikalai

Studentų ateitininkų visuomenininkų yra visokių. Yra tokių, kurie priklauso kiekvienai organizacijai bei klubui ir laksto iš vieno susirinkimo į kitą. Nežinai, ar jie tai daro iš neapsisprendimo, ar iš tikro noro veikti kuo daugiau. Kitam kraštutinumui priklauso tie, kurie tūnoja namuose ar bibliotekoje ir visiškai nesidomi lietuviška veikla. Šie dažnai varžosi studentų susirinkimuose, kuriuose diskutuojama draugovės veikla. Šie greitai dingsta. Daugumas ateitininkų studentų suderina organizacinį veikimą su laiku ir perdaug neapsikrauna. Jie yra tikri visuomenininkai, moką daug kur dalyvauti, laikui leidžiant. Skatina draugus kartu su jais dirbti iš reikalo ar draugystės. Taip pat šie yra laimingi būdami lietuviais. Tik jaunesnieji pradžios ar gimnazijos mokiniai gėdinasi savo tautybės. Gi kandidatas-studentas, jei apsisprendęs veikti su lietuviais, didžiuosis savo tautybe ir to neslepia tarp amerikiečių. Tokių studentų ateitininkų yra daug ir šie jaunesniuosius paveikia teigiamai.

Šeimoj

Studentų šeimyninis gyvenimas vėl kitas reikalas. Nors šeimyniškumas yra ateitininkų principas, mažai kas į jį kreipia dėmesį, o daugiau seka savo jausmais ir mintimis. Daug studentų gyvena vieni, tai jie rečiau su šeimomis bendrauja. O tie, kurie dar namuose tebegyvena, dažnai tiek užsiėmę mokslu, veikimu ir šiaip kitais reikalais, kad jau su šeima nedaug laiko bepraleidžia. Pasaulio mokslininkai rašo, kad šeima kaip vienetas silpnėja ir nebėra tokia svarbi, kokia būdavo anksčiau. Ši tedencija ir pas lietuvius pamažu ima pasireikšti.

Išvada

Bendrai moksleivis po gimnazijos yra susimaišęs. Jame yra idealistinių ir realistinių elementų, daug priešingybių, daug norų, daug siekimų. Jis dažnai nežino, kur pritampa, kas patinka ir kam tinka. Rinktis yra sunku be pagalbos. Ateitininkiškas kelias kai kuriems labai padeda, o kitiems visai nenaudingas. Būtų labai gerai, kad vyresnieji studentai ir sendraugiai tai atsimintų ir pagal tai nustatytų studentišką veiklą. Be tokio jautrumo, studentai gali prarasti daug vertingų šviesių ateitininkų.

„Dvidešimties metų asmuo tebėra dar jaunuolis su ribotomis teisėmis, o dvidešimt vienerių metų žmogus jau laikomas suaugusiu".

Knygos

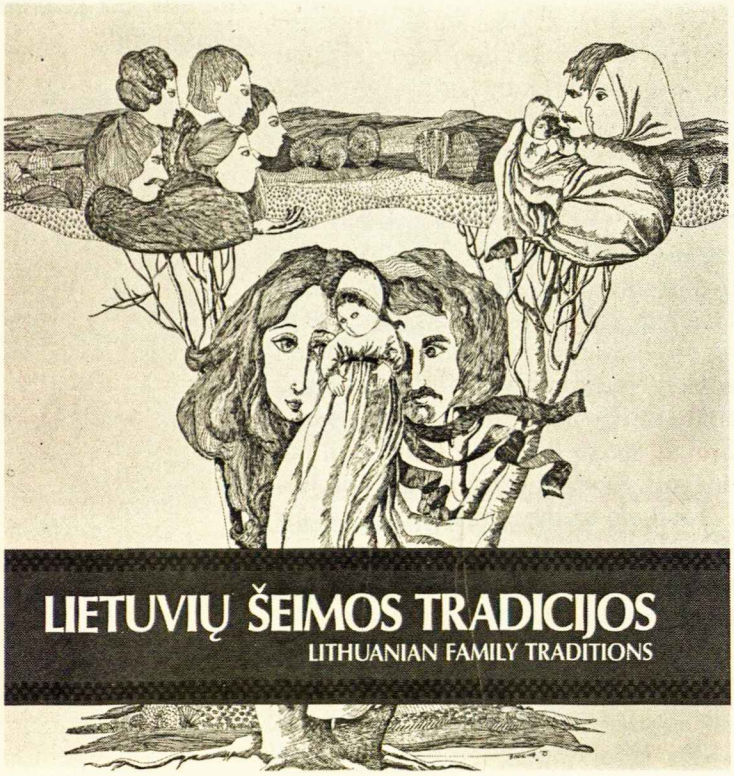

STASIO YLOS „LIETUVIŲ ŠEIMOS TRADICIJOS“

Stasys Yla. *Lietuvių šeimos tradicijos:* Šeimos kūrimo vyksmai. Portfolio — iliustracijos Zitos Sodeikienės ir Irenos Mitkutės. Knygą išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla 1978 m. Chicagoje. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Kalbą lygino Anicetas Tamošaitis, SJ. Vertimai į anglų kalbą: Sauliaus Girniaus, Kęstučio Girniaus ir Nijolės Gražulienės. Meninė priežiūra: Petras Aleksa ir Vincas Lukas. 180 psl. Kaina 20.00 dol.

Turbūt ne vienam kils klausimas, kaip autorius, vienas dabarties rašto produktyviausių žmonių, nebūdamas nei tautosakininkas, nei vedęs, nei tėvas, tik lietuvis, nutarė tapti lietuvių šeimos tradicijų knygos autoriumi.

Knygos pratarmėje randame atsakymą: „Į šią tautotyros sritį autorius 'įpuolė' dėl jos ryšio su tautos sielovada. Jam teko dėstyti šeimos tradicijas tėvų-šeimų-dienomis... Šiuo įsibėgėjimu bei susidomėjimu buvo paruoštas rankraštis... autorius, ..., parengęs anketą, leidosi kelionėn po lietuvių senelių namus ir tarėsi radęs tradicijų lauką pravirusį žymiai plačiau. Anketų apdorojimas reikalavo laiko...“. Jei ne Algimanto Kezio, SJ, paskatinimas, „šis darbas dar būtų gulėjęs stalčiuose...“

Kvėpuojant tirpinančio katilo universalumo deguonį tiek Amerikoje, tiek Europoje, tiek ir Lietuvoje, yra jaučiamas realus gyvas susirūpinimas stabilizuoti, stiprinti lietuviškosios atmosferos orą. Viena iš tokių stiprinančių molekulių kaip tik ir gali būti tradicijos. Šis leidinys yra skirtas lietuviškos šeimos kūrimo vyksmams. Jame apsiribojama pažintimi, sutartimi, santuoka, gimtuvėmis bei brandynomis.

Vestuvių apeigos turi gilią prasmę, nes nuotaka atsiskiria nuo tėvų bendruomenės ir pereina į naują vyro bendruomenę. Abu iš nevedusiųjų luomo pereina į vedusiųjų. Tai reikšmingas pasikeitimas, todėl žymėtinas ypatingomis apeigomis.

Turinį sudaro portfolio ir keturi skyriai: Pasiruošimas vedyboms, Vestuvių apeigos, Marčios priimtuvės ir Kūdikis naujoj šeimoj. Socialinės, kultūrinės, religinės tradicijos bei tradiciniai papročiai neliečiami. Apsiribojama vyksmų apeigine, simboline bei vizualine kalba.

Autorius sodriu stiliumi rašo apie pažintuves, piršlybas pražvalgas, sužadėtuves, vakarynas, jaunikio laukimą, sutikimą, išleistuves bažnyčion, svočios pietus, jaunosios vakarienę, jaunamartės išleistuves, marčios sutiktuves, sugrįžtuves, laukimą, gimtuves, apgėlus, krikštynas, atkrikštynes, auklėjimą, brandymą ir brandynas.

Vien iš skyrių užvardinimų susidaro šios temos ciklo vaizdas. Knyga skaitoma lengvai, tarsi liaudies pasaka, iliustruota liaudies dainomis, nejučiomis įtraukdama, užburdama mūsų gražiausiais papročiais.

Vaizduotėje sėdau ir aš prie puotos stalo, gėriau midų ir ragavau savo gyvenime neragauto karvojaus. Karvojus — tai pašvęstoji vestuvių duona. Esu tikra, kad, įsigiję leidinį, ir jūs galėsite šiais skanumynais pasigardžiuoti.

Didelė vestuvių papročių dalis, daugiau ar mažiau panašiose formose, užtinkama beveik visose Europos tautose. Pagal dr. Balio *„Tautosakos skaitymus“*, šį gardųjį karvojų mes esame pasisavinę iš slavų, o slavai savo ruožtu pyragą atėmė iš graikų. Kiekviena tauta, kiek žinau, bando suteikti savo papročiams savitą pavidalą, todėl, atsivertus dar kartą 101 puslapį, žiūrėjau, kuo mūsų pyragas skiriasi nuo graikų ar ukrainiečių — na — aiškiai dail. Mitkutės apdėtas *rūtomis*. Ant jo šviečia dvidešimt lietuviškų žvaigždelių, ne vienas, bet *du* mėnuliai, skrenda lietuviškas paukštelis ir stovi lietuviška karvė.

Tradicijų vaidmuo yra labai sudėtingas. Knygoje autorius apibūdina įvairias variacijas bei ritualinius elementus jų neanalizuodamas, leisdamas patiems skaitytojams imtis pritaikymų, išvadų, pasisavinimų.

Žinome, kad tradicijos gali būti tiek pažangos sąlyga, tiek ir pažangos stabdis. Nuo tautos gaivalingumo priklauso ir kūrybinis išradingumas. Tautos, turtingos savo tradicijomis, dažnai turtingos ir savitu menu ir bendrai gyvenimo kūrybišku apipavidalinimu, suderinimu, įprasminimu. Liaudis instinktyviai saugoja tai, ką vėliau tautos menininkai lydina į tautos meninę išraišką.

Ypatingo dėmesio vertas yra kun. Ylos dvidešimties puslapių įvadas, kuris akademiniu rimtumu teikia leidininiui svaros. Ne vienas iš mūsų skaitysime jį po keletą kartų.

Pagal autorių, „šeimininį tradicijų reikalą mums atskleidžia Amerikos sociologai, kurie teigia, kad jaunamečių nusikaltimai, kurių taip gausu šiame krašte, kyla dėl to, kad jaunimas netenka tėvų atsivežtųjų tradicijų, o Amerikos gyvenimas jų dar neturi... Tik tokios šeimos, kurios turi tradicijas, pačios išlaiko aukštesnį dorinį lygį ir pajėgia jį perduoti... Viena tautinė bendruomenė jaunimo nusikaltimų praktiškai nepažįsta. Tai kinai... vaikai, jaunimas ir suaugusieji gyvena savo bendruomenės gyvenimu, čia šeimos rūpestingai laikosi savų tradicijų. Tradicinis kinų auklėjimas įbrėžia jaunuoliams atsakomybės jutimą už savo šeimą. Prieš darydami kokį nors žingsnį, jie save klausia: 'Ar tėvai džiaugsis mano darbu? kaip reaguos giminės, vadinamieji dėdės?' “ (13-14 psl.)

Taip tikrai ir yra, net ir šių dienų modernioje Kinijoje. Šią vasarą teko ten išsikalbėti su viena žurnaliste, kuri parodė man savo būsimo vyro nuotrauką su paaiškinimu, kad jinai dar jo nepažįsta. Tuomi labai nustebau, bet ji paaiškino, kad tėvai jį išrinko. Paklausiau, ar eidama į universitetą, jinai pati nesusirado draugo? Atsakymas buvo konkretus: „Taip aš daug draugų turiu, bet tėvai savo ilgesnio gyvenimo patirtimi turi objektyvesnę nuomonę, o aš savo tėvus gerbiu ir jais pasitikiu“.

Kun. Yla įsakmiai pabrėžia, kad „šeima yra pagrindinė žmogaus ugdymo mokykla, visos tautos fizinis bei dvasinis lopšys. Kai tradicijos sunyksta šeimoje, jos sunyksta ir tautinėje bendruomenėje. Kai sunyksta tradicijos, žmogus netenka dorinės, dvasinės atramos“ (14 psl.).

Tai tikrai ne retorika, bet įsidėmėtina realybė tiems, kuriems įmanoma tai suprasti, įtaigoti ir šia prasme savo modernųjį gyvenimą tvarkyti.

Atitolus nuo savo gimtosios žemės, mūsų papročių tęstinumas turi dar didesnės reikšmės, todėl nuoširdžiai tenka sveikinti tiek autorių, tiek ir leidėjus, atkreipus šiuo veikalu rimtą dėmesį į senąsias lietuvių šeimos tradicijas.

Atidžiai perskaičius knygą, nutariau, kad leidinio patrauklumas rišasi ne tiek akademine plotme, kiek su mūsų papročių liaudiškai menišku supažindinimu.

Sudomint plačiausią visuomenės dalį šiai temai pasirinkta patraukliausia bei prieinamiausia forma: meniškas apipavidalinimas, ryškus teksto šriftas bei gausios iliustracijos.

Iliustracijas sukūrė dvi dailininkės: Zita Sodeikienė ir Irena Mitkutė. Sodeikienės iliustracijose vyrauja medžiai, šakos, šaknis; medžiai, šakos, šaknis; ir vėl medžiai šakos, šaknis,... plaukuoti, ūsoti vyrai, ilgaplaukės kasotos merginos, kudloti žirgai, kutosuoti rankšluosčiai, liepsnojančios žvakės, statiški pusiau rimti žmonės ir tuščios taurės bei stiklinės. Mitkutės iliustracijose, kuri pažymėta aplankoje kaip Sodeikienės dukterėčia, matosi šiek tiek tetai gimiringumo — smulkių linijų bei taškelių gausume. Daugumas jos vyrų apkiripti, skrybėliuoti, moterys skarotos. Derliumi linguojantys laukai, rugiai, javai, surištos gubos, skraidančios plaštakės, žmonėse džiaugsmas bei judesys, vešli tankuma, ir, nors iliustracijos kruopščiai įrėmintos, iš jų veržiasi gyvenimas.

Portfolio angliškas tekstas akademiškai išverstas į anglų kalbą; pirmas įspūdis, kad ir tekstas dailininkių parašytas.

Knygos gale kodeksuota „Santrumpos“, išvardinti gausiai panaudoti literatūros šaltiniai, išnašos bei leidinio garbės prenumeratoriai.

* * *

Pasistengiau sužinoti tikslią knygos gimimo datą. Pagal Petro Aleksos dokumentus, tai buvo rugsėjo 9 d. Vadinas, knyga gimusi po Virgo ženklu, lietuviškai — „nekaltos mergelės“ ženklu. Viena iš to zodiako ženklų charakteristikų yra „paslaugumas, tarnavimas žmonijai bei atvirumas...“ Taigi imkime, verskime knygą ir atvirai džiaukimės lietuvių šeimos tradicijomis.

Dalia Kučėnienė — solistė, rašanti eilėraščius, buv. „Ateities“ redakcijos narė; priklauso Giedros korporacijai. Šią kalbą jis skaitė St. Ylos „Lietuvių šeimos tradicijų“ knygos sutiktuvėse Chicagoje.

Atvirai

KAI POPIEŽIUM IŠRENKAMAS LENKAS

Pasisako Sao Paulo ateitininkų jaunimas

Brazilijos Sao Paulo moksleivių ateitininkų susirinkime, kuris įvyko 1978 m. spalio 28 d. ir kuriame dalyvavo 8 moksleiviai ir 3 studentai, buvo kalbėta apie naujai išrinktą popiežių lenką Krokuvos kardinolą Vojtylą.

Kas yra popiežius?

Douglas Saldys: Bažnyčios Pirmininkas.
Flavijus Bacevičius: Kristaus Reprezentantas.
Nida: Katalikų Bažnyčios Vadovas.
Milda Remenčiūtė: Bažnyčios Orientatorius.

Ar Tu esi patenkintas nauju išrinktuoju popiežium ir kodėl?

Robertas Saldys: Taip. Todėl, kad jis lenkas. Nors lenkai ir turi daugiau religinės laisvės, kaip lietuviai, jis geriau supras lietuvių padėtį. Turiu lenką draugą. Jo šeima pažįsta šį popiežių. Jis tvirtina, kad jis žino, kaip veikia režimas Lietuvoje. Gerai, kad popiežius ne italas, kaip iki šiol. Dabar gal ir kiti katalikai daugiau domėsis katalikybe. Laikraščiai rašo, kad jis buvo išrinktas vadovaujantis širdimi, o ne politiniais sumetimais. Gal jis galės ką nors mums padėti, o gal ir ne.

Sofija Žūtautaitė: Popiežius yra visam pasauliui, bet, kaip mūsų kaimynas, mums padės.

Flavijus Bacevičius: Taip. Mažai skaičiau, mažai pažįstu. Bet esu patenkintas, kad jis kalbėjo lietuviškai, kad yra neišdidus ir nemėgsta liuksuso.

Douglas Saldys: Taip, nes jis galės geriau padėti lietuviams.

Milda Remenčiūtė: Iš tų pastangų gali viskas atvirkščiai išeiti: gali prasidėti dar didesni persekiojimai.

Butkus: Nežinau, ar kas nors drįs išeiti į kovą su sovietais? Bet gali atkreipti pasaulio dėmesį į mus.

(Pavardė nenurodyta): Taip. (Esu patenkintas). Jis pažįsta už geležinės uždangos esančių kraštų problemas. Jis yra antikomunistas ir galės suprasti Pabaltijo kraštus ir jų pageidavimus, aspiracijas.

Rikardas Bendoraitis: Taip, esu patenkintas. Dėl tų pačių motyvų, kaip kiti, ir dėl to, kad jis mėgsta alų.

KAS MAN NEPATIKO, TAČIAU BUVO SMAGU...

Būrelio vadovės pastabos apie 1978 m. jaunučių stovyklą

Į 1978 metų jaunučių ateitininkų stovyklą Dainavoje suvažiavo gražus jaunimo būrys. Vyresnieji stovyklos vadovai apsigyveno Baltuose Rūmuose, o vyriausia mergaičių vadovė ir vyriausias berniukų vadovas ir burelių vadovai su stovyklautojais — barakuose. Kiekvienas būrelio vadovas turėjo tarp 7 ir 10 stovyklautojų savo būrelyje. Būrelio vadovai su savo būrelio stovyklautojais miegojo viename kambaryje. Būrelio vadovų miegojimas viename kambaryje kartu su stovyklautojais išskyrė vadovų bendravimą, o stovyklautojams abejoju, ar ką padėjo.

Visa stovyklos programa, sporto šventės ir būrelio vardai buvo iš anksto paruošti. Kartais, kaip būrelio vadovė, pasijutau, kad nebuvo palikta gana iniciatyvos vadovauti. Vyresnieji vadovai, gyvenantys Baltuose Rūmuose, vaikus matydavo tik per pamokas. Valgykloje vyresnieji vadovai valgė prie atskiro stalo, o būrelio vadovai — kartu su savo būrelio vaikais. Čia pasigedau vyresniųjų vadovų mūsų tarpe.

Dažnai vyresnieji vadovai nedalyvaudavo vakarinėse programose. Ypač paskutiniuose šokiuose būtų buvę smagu, jeigu visa stovykla būtų praleidusi paskutinę stovyklos vakarą kartu.

Į jaunučių stovyklą važiuodama norėjau išmokti daugiau vadovauti ir labiau pabendrauti su vyresniaisiais vadovais.

Čia pasisakiau, kas man stovykloje nepatiko. Tačiau buvo smagu stovyklauti su jaunimu. Stovyklai baigiantis, buvo sunku skirtis su savo būrelio mergaitėmis. Kiekviena buvo savaip įdomi, ir jų rūpesčiai tapo mano rūpesčiais. Norėčiau vėl vadovauti jaunučių stovykloje, nes kiekviena stovykla yra savaip skirtinga ir nepakartojama.

Rita Kazlauskaitė

Rita Kazlauskaitė yra Clevelando moksleivių ateitininkų kuopos sekretorė ir korespondentė. 1978 m. vasarą ji buvo būrelio vadovė jaunučių stovykloje, Dainavoje, Manchester, Mich., JAV.

Popiežius Jonas Paulius II

KAI VAIKAI AUGA, MUMS REIKIA VIENI KITŲ

Vaikų motina junta reikalą kitų pagalbos

Kai vaikai auga, vis daugiau man aiškėja, kaip reikalingi mes esame kitų lietuvių, krikščionių. Štai teko Dainavoj su sendraugiais stovyklaut. Suaugusių ir mažamečių buvo beveik lygiai. Bet aš vis dar jaudinuos, kai girdžiu 5-9 metų amžiaus vaikus kalbant angliškai. Aš dažnai ten sakydavau, kad noriu, jog mano vaikai ir su kitais kalbėtų lietuviškai. Ir kiti taip sakydavo apie savo vaikus. Aš tikrai būčiau dėkinga, jei kiti mano vaikams primintų vartoti lietuvių kalbą, kuria jie dar padoriai kalba, bet kuri, jei nevartos, apmirs. Mes esame reikalingi vieni kitų, jei mes norime, kad krikščionybė ir lietuvybė klestėtų. Krikščioniškas atsinaujinimas mums rodo, kad mes visi esame **artimi** vienas kitam. Mes per krikštą ir sutvirtinimą tapom vienos šeimos nariais. Aš noriu, kad bet kokio amžiaus žmogus, matydamas mano vaiką nekrikščioniškai elgiantis, jam pasakytų, o gražiai eilgiantis, pagirtų. Gražiai lietuviškai kalbantį pagirtų, užmirštantį lietuviškai kalbėti paragintų surast lietuvišką žodį.

Kai susirenkam per lietuviškas Mišias bažnyčioj, vėl esame savo lietuviškoj šeimoj. Jei mano vaikas trukdo Tau melstis, paragink vaiką melstis, giedot, susikaupt. Aš mokau savo vaikus gerbt Dievą ir kitus. Bet aš nevisada esu šalia jų. Taip pat kai susirenkam į lietuvišką salę koncertui ar baletui, pažiūrėkim su džiaugsmu, kad vaikas atėjo, ir padėkim tėvams prižiūrėt, pagirt atėjusį, kalbantį lietuviškai, krikščioniškai elgiantis. Vienas žodis, šiluma iš manęs ar iš artimo lietuvio uždega žvakelę ir po truputį šviesina mūsų ateitį. Pasaulis sužibės kaip didelė liepsna, kai mes kiekvienas po žvakelę kasdien uždegsim.

Visa atnaujinti Kristuje!

Vida Tijūnėlienė

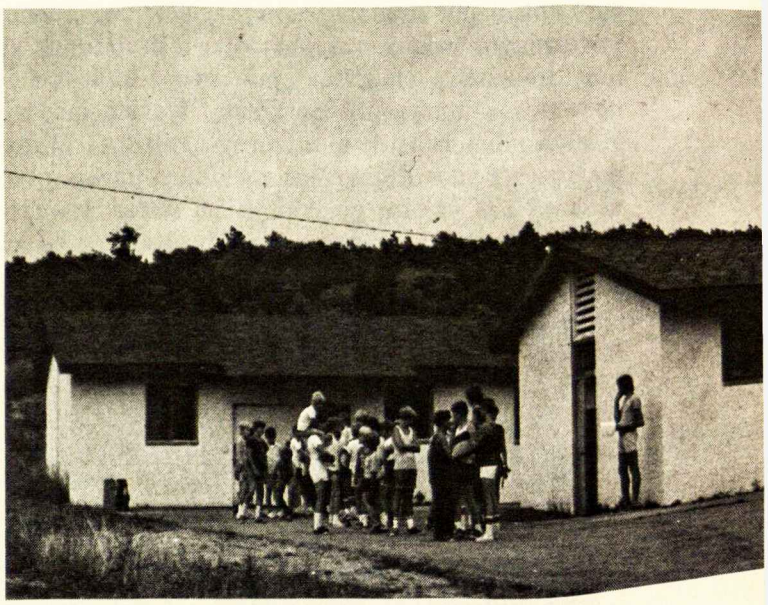

Dainavos stovyklavietėje

Dr. Mirga Girniuvienė pasakoja jauniesiems.

Vida Tijūnėlienė yra keturių vaikų motina, priklauso Chicagos ateitininkų sendraugių skyriui ir kas vasarą su vaikais atostogauja sendraugių šeimų stovykloje Dainavoje, Manchester, Mich., JAV.

Atžalos

Šių „Atžalų“ 26-28 psl. užpildomi Clevelando moksleivių ateitininkų darbais.

SEMINARO ĮSPŪDŽIAI

Jau pakely į Loyola of the Lakes. Staiga šovė į galvą mintys, kurios ragino apsukti automobilį ir grįžti į namus: Kam man dabar reikia to vargo? Juk būtų daug smagiau praleisti savo vasaros atostogų paskutiniąsias dvi savaites paežerėj gulint saulėje?

Bet ne! Aš užsiregistravau lankyti V-ąjį lituanistikos seminarą, ir jau per vėlu pakeisti nuomonę.

Panašios mintys piršosi, kol įnešiau savo lagaminą ir maišus į kambarėlį, kuris man per dvi savaites pasidarė antraisiais namais. Tada prasidėjo tikroji baimė. Įsivaizdavau baisiuosius mokytojus ir profesorius, statant drebančius mokinius „prie sienos už kiekvieną, nors ir mažiausią, kalbos klaidą, klausinėjant apie visas smulkiausias detales istorijos kursuose. Mintyse mačiau vėl tuos drebančius mokinius, kuriems buvo užduota kas vakarą perskaityti po šešias dramas ir atmintinai išmokti šimtą eilėraščių. Kažkaip po kiek laiko vaizduotė nusiramino, ir galėjau truputį ramiau apsidairyti ir susidaryti tikslesnį kursų vaizdą.

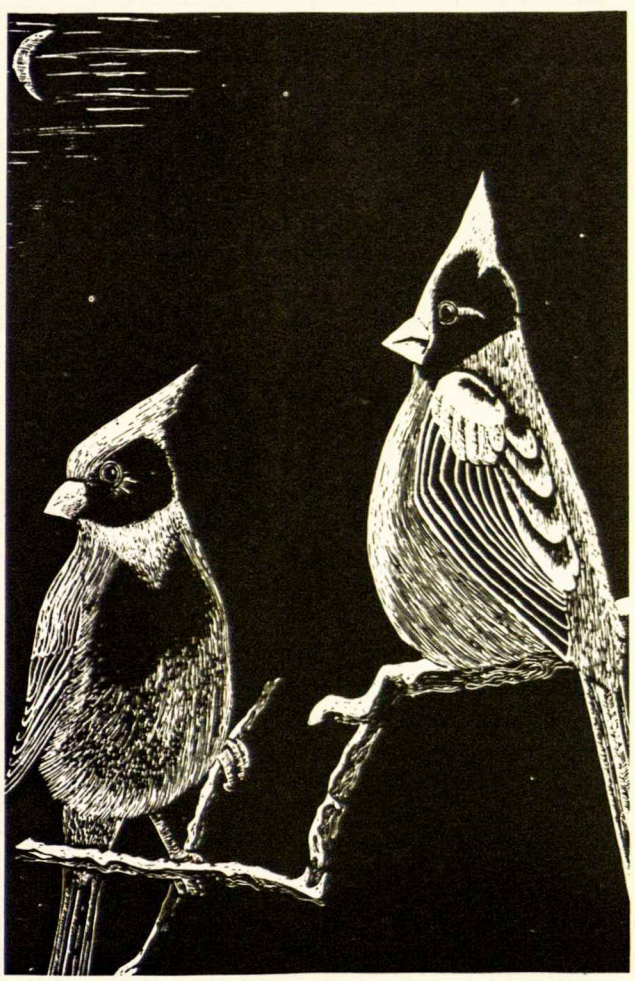

Lidija Balčiūnaitė. Kardinolai. Grafika

Sutikau kitus kursantus tą pirmąjį vakarą. Atrodė geri, draugiški. O lektoriai — ne tokie rūstūs ir žiaurūs, kaip įsivaizdavau (beveik kaip tikri žmonės!).

Kai kitą rytą kursai prasidėjo, praeitos dienos abejojimai visiškai pranyko. Buvau per daug užsiėmus. Tiesiog nebebuvo laiko bijoti darbų ar žmonių.

Nuotaika buvo visai kitokia, negu kaip paprastose stovyklose būna. Pirmoji ir svarbiausioji taisyklė, į kurią dažnai stovyklose mažai dėmesio kreipiama, seminare buvo savaime aiški: visur ir visuomet buvo kalbama *tiktai* lietuviškai.

Nebuvo kas varytų į pamokas: kursantai lankė pamokas, ruošdavo uždavinius ir mokėsi savanoriškai. Kai iškildavo klausimų — ar apie kirčiavimą, ar nosinių vartojimą, ar apie Vytautą Didįjį, ar Sigitą Gedą — buvo labai lengva prieiti prie lektorių ir pasiklausti, nes jie visi labai mielai dalinosi savo išmintimi, patirtimi.

Būdavo visai nenuostabu matyti būrį lektorių ir kursantų, susirinkusių laisvalaikio metu, diskutuojančių tuos dalykus, kurių nespėjo pilnai išnagrinėti pamokų metu.

Vakarinės programos irgi buvo kitaip tvarkomos, negu įprasta. Nebuvo privaloma jose dalyvauti, bet dažniausiai labai didelis būrys susirinkdavo pakalbėti apie įspūdžius tų, kurie lankė okupuotą Lietuvą, padainuoti, pasidalinti juokais, anekdotais, džiaugtis kitų atsiekimais dailaus skaitymo ir dramos kursuose, išmokti apie kalbininką Jablonskį ir t.t. Kartais vakarinių programų visai nebūdavo, kad turėtume laiko pasiskaityti, pasimokyti, pasinaudoti kursų biblioteka ar tik pasikalbėti.

Būdavo lengva primiršti, kad pasaulis nestovi vietoje, nes mes rekolekcijų namų aplinkoj buvome atsitraukę nuo civilizacijos ir įsigilinę į savo darbus.

Po dviejų savaičių grįžau į namus gerokai išvargus, bet labai patenkinta, turėdama gerų prisiminimų bei įspūdžių ir užmezgus naujų draugysčių.

Nors ir dažnai suabejoju, ar teisingai sudedu nosines ir kablelius, dabar bent žinau, kur galiu ieškoti taisyklių, ko galiu pasiklausti; tikiuosi, kad, sugrįžus į Seminarą ateityje, daugiau išmoksiu ir dar lengviau bus įsigilinti į lietuvių kalbos, literatūros ir istorijos studijas.

Pradedant mūsų vyriausiu amžiumi prof. lektorium St. Barzduku ir baigiant jauniausia kursante — manimi, keturiasdešimt su viršum „litvomanų“ išvažiavome iš Loyola of the Lakes daug šviesesni.

Sigutė Lenkauskaitė

Sigutė Lenkauskaitė yra Clevelando moksleivių ateitininkų kuopos socialinių reikalų vedėja.

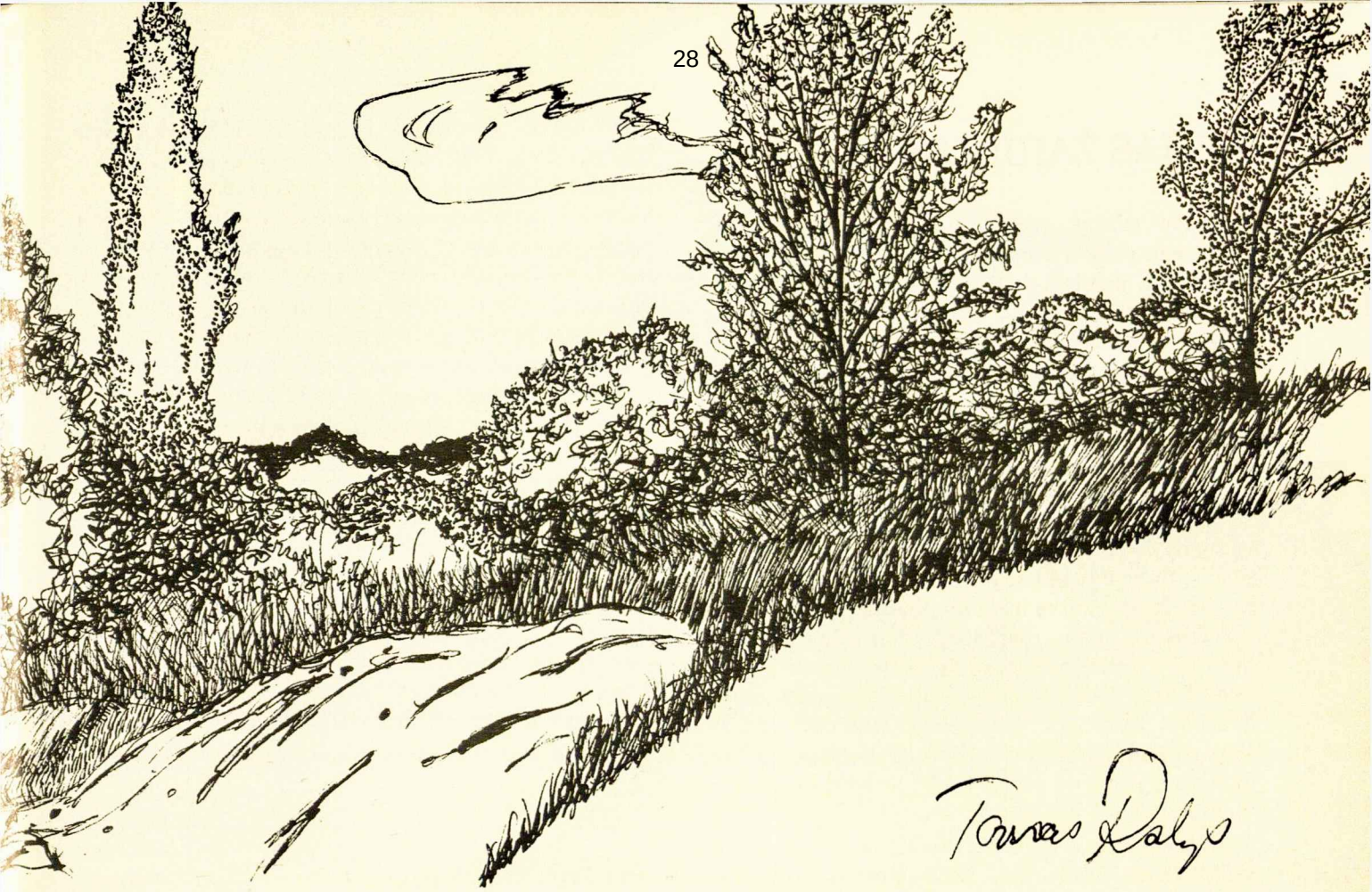

LINA PALUBINSKAITĖ

PAJŪRIO VAKARAS

Vaikštau pajūriu,
Lyg sekdama nesibaigiantį taką,
Niūniuodama dainą, —
Kaip jūros banga užlieja mano kojas.

Bėgu potvynio smėliu,
Jausdama begalinę laisvę,
Palikdama pėdas, —
Kaip jūros banga užlieja mano kojas.

Matau paraudusią saulę,
Gedulingai atsisveikinant dieną
Paskutiniais mojavimais, —
Kaip jūros banga užlieja mano kojas.

DEFODILAI

Rausvos defodilų akys
Aukso vainike
Žiba kaip brangūs akmenys.
Geltonuojantys laukai
Besišypsančių veidų
Linguoja pavasario vėjuj.

RUDUO

Spalvuoti lapai
Nuryškina miškus
Rudens margoms spalvoms.
Vėjelis
Lengvai šiūrena medžiuos.
Lapai krinta,
Padengdami prabėgusios vasaros laukus.
Paukščiai, čiulbėję
Puikias laukų dainas,
Išskrido
Šiltų kraštų ieškot.

PIRMAS ŽAIDIMAS

Buvo gražus, saulėtas šeštadienio rytas. Atsikėliau gan vėlai ir tuoj pat šokau iš lovos. Galėjau dar kiek ilgiau pamiegoti, bet galvojau apie žaidimą. A! Pirmas beisbolo sezono žaidimas; visad būna smagi diena mažiems ir vyresniems. Visi nuvažiuoja į beisbolo stadioną, nusiperka programą, suvalgo po kelias dešreles ir tikisi, kad jų komanda laimės. Tai tik vienas žaidimas iš 162, bet pirmasis pats įdomiausias. Tačiau iš tikro svarbesnis yra tas žaidimas, kuriame sprendžiama, kas laimės meisterio titulą.

Truputį pasvajojęs, apsirengiau ir pavalgiau lengvus pusryčius. Buvo pusė vienuoliktos; žaidimas prasidėjo pirmą. Jau laikas buvo išvažiuoti. Pasiėmęs savo krepšį, išėjau į gatvę ir sėdau į naują raudoną mašiną.

Truko apie dvidešimt minučių nuvažiuot. Pastačiau mašiną arti stadiono ir nuėjau į klubelį. Persimetęs žodžiais su keliais draugais, nulipau apačion. Atsisėdęs prie savo spintelės, pradėjau skaityti dienraščio sporto skyrių. Aprašytas žaidimas, gale straipsnio — kelios žaidėjų nuotraukos, vardai, numeriai.

Atėjo laikas rengtis. Rengiausi lėtai, pasikalbėdamas su kitais. Kai kurie buvo jautrūs ir susinervinę, bet bandė suvaldyt savo jausmus. Užlipom į viršų, į aikštę. Daugumas žmonių jau susirinkę. Jau beveik pirma valanda, ir pranešėjas pradėjo skaityti žaidėjų vardus. Staiga išgirdau:

„Numeris septintas — Paulius Staniškis".

Krūptelėjau, išbėgau prie savo bendražaidėjų ir pasisveikinau. Žmonių plojimas ir šaukimas manyje sukėlė tokį malonų jausmą, beveik negalėjau suvaldyti jausmų.

Matot, šiandien buvo mano pirmas žaidimas: šį kartą ne aš atėjau kitų, bet kiti atėjo manęs pažiūrėti.

Paulius Staniškis

Paulius Staniškis yra Clevelando moksleivių ateitininkų kuopos vicepirmininkas ir iždininkas.

1978 M. VASARA: „Jaučiuos prisiartinus prie tolimos Lietuvos".

Pažvelgdama į 1978 metų vasarą, štai ką galiu apie ją pasakyti. Per įdomius ir naudingus suvažiavimus bei stovyklas aš tikrai jaučiuos prisiartinus prie tolimos Lietuvos.

Daug kas atvyko į Torontą sportuoti Pasaulio lietuvių žaidynėse, dainuoti V-ojoje dainų šventėje ar stebėti šiuos įvykius. Pabuvus su lietuviais iš viso pasaulio, įgijau jėgų ir entuziazmo dirbti lietuvių bendruomenėje. O jėgų ir entuziazmo labai reikia. Dažnai pasitaiko, kad tėvynės reikalai pasidaro antraeiliai, o malonumai statomi į pirmą vietą.

Šią vasarą buvau Neringos mergaičių stovykloje tris savaites. Tuo laikotarpiu susidarė galimybė demonstruoti prieš komunistų nežmonišką elgesį su Viktoru Petkum. Drauge su maždaug 120 tautiniais rūbais apsirengusių stovyklautojų ėjom Brattleboro miesto centre. Šaukėm įvairius šūkius ir dainavom dainas. Ponia Šulskienė demonstracijos metu įteikė puokštę gėlių policijos viršininkui ir padėkojo jam, kad galima gyventi Amerikoje nebijant policininkų. Kai sugrįžau į Neringą, pajutau, kokia bloga padėtis egzistuoja dabartinėj Lietuvoj. Yra beveik neįmanoma tai įsivaizduoti, kai patiems nėr sunku gyventi. Todėl turėtumėm daugiau pasiaukoti ir padėti tiems, kuriems reikia. Jie veikia prieš komunizmą tokiomis blogomis sąlygomis, o mes laisvoje valstybėje turime atsiminti tarp savęs kalbėti lietuviškai.

Per studentų stovyklą, kuri įvyko Dainavoje rugpiūčio 27 d. - rugsėjo 4 d., taip pat atsirado proga demonstruoti Lansinge, Michigano valstijos rūmuos. Iš šios demonstracijos buvo galima spręsti, kad jaunimui yra svarbi Lietuvos ateitis. Gi Lietuvos ateitis yra mūsų pačių rankose.

Mirga Bankaitytė

ATEITININKŲ VEIKLOS PLOTAS

Ar ateitininkija turi ribotis veikimu lietuviškoje bendruomenėje, ar ji turi reikštis ir platesnėje visuomenėje?

Ateitininkija turi reikštis platesnėje visuomenėje, ne tik lietuviškoje bendruomenėje.

Veikdami tarp lietuvių, ateitininkai turi padėti suvienyti visus lietuvius. Nors ir daug kas iš mūsų nepastebi, bet pamažu lietuviai skirstosi ir nutautėja. Vieni išsikrausto į užmiesčius ar į kitus miestus, toli nuo lietuviškos veiklos. Kiti sukuria mišrias šeimas ir nesistengia lietuvybės išlaikyti. Todėl ateitininkai turi veikti lietuvių tarpe, kad išlaikytų lietuvių kalbą, papročius ir dvasią.

Bet ateitininkai turi skelbti visam pasauliui, kas yra Lietuva, lietuviai ir ko jie nori — laisvės. Jei mes norim išlaisvinti savo tėviškę, mums reikės pagalbos iš kitų tautų. Bet jeigu kiti niekad nebus girdėję apie lietuvius, jie nenorės padėt mums. Mes turim leisti kitiems sužinot, kad lietuviai nėra išnykusi tauta ir kad lietuviška dvasia dar vis gyvuoja.

Mano nuomone, ateitininkų reiškimasis platesnėje visuomenėje yra svarsbesnis negu vien tik lietuvių bendruomenėje.

Virginija Juodišiūtė

Daiva Grigaitytė *iš Northbrook, IL., JAV, 1977-1978 m. „Ateities" konkurse moksleivių grupėje laimėjo pirmą premiją už meno fotografiją. Sekančiame puslapyje — jos dvi nuotraukos: „Seneliai" (viršuj) ir Paliktieji laivai (apačioj).*

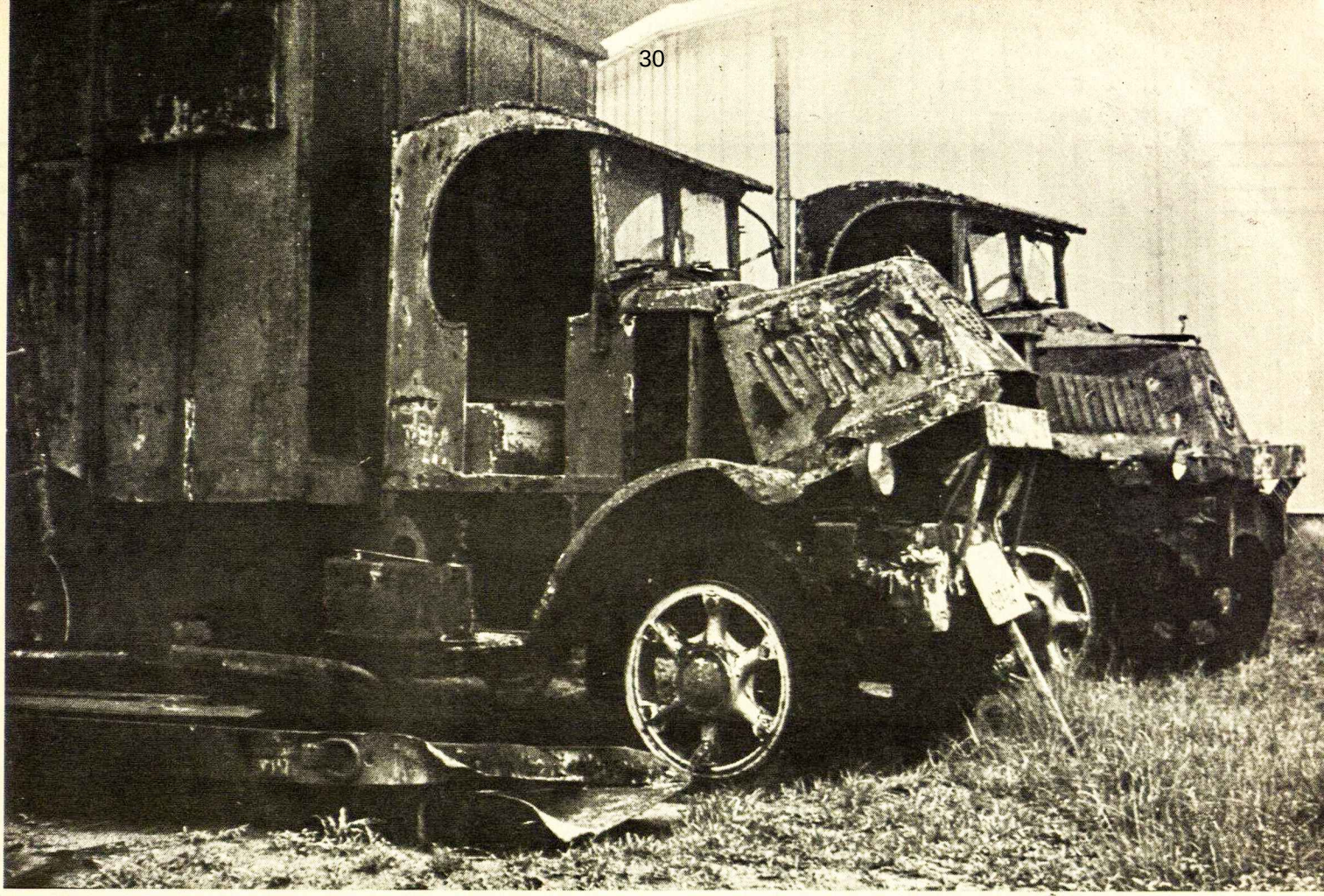

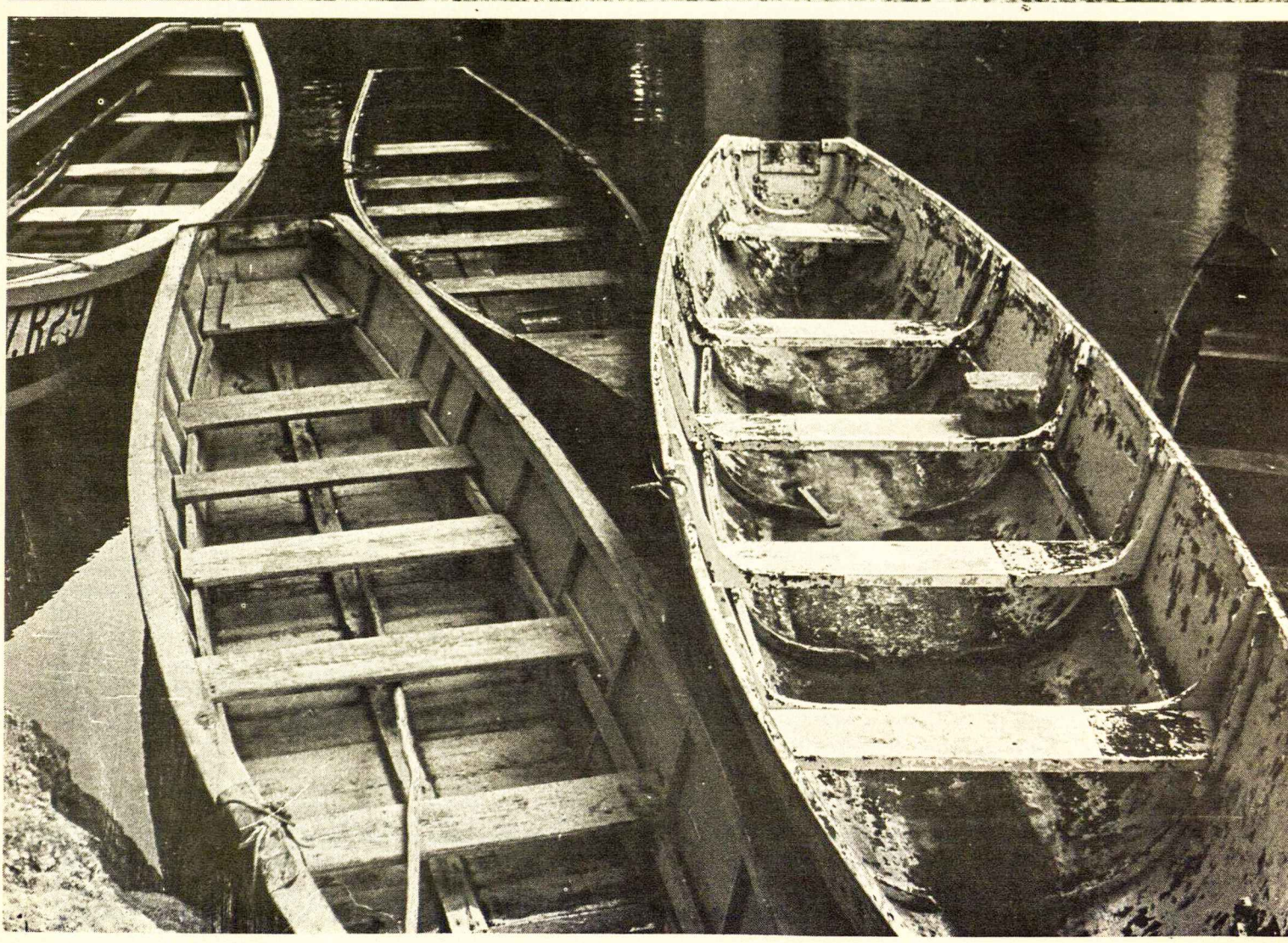

Veikla

PRASMINGAS VAKARAS
Pas Chicagos studentus

Spalio 27 d. vakare keliolika Chicagos studentų ateitininkų susirinko pas draugovės dvasios vadą kun. dr. K. Trimaką. Jis buvo pakvietęs draugovės narius praleisti vakarą be „oficialios" programos; siūlė tik, kad, kas nori, atsivežtų savo „įnašą" — savo kūrybos (eilėraštį, trumpą mintį ar kt.), skaitymui trumpą ištrauką, ar pasidalintų su kitais savo išgyvenimu, skaityta mintimi ar pan.

Romai Olšauskaitei paskaičius ištrauką iš K. Donelaičio „Rudens gėrybių", pasidalinom įspūdžiais ir mintimis apie rudenį. Arvydas Žygas ir Danutė Saliklytė perskaitė maldas, kurios jiems asmeniškai buvo prasmingos.

Diskusijose buvo iškelta daug klausimų, neaiškumų, kuriuos bendromis jėgomis buvo bandyta išsiaiškinti.

Šiame vakare dalyvavusieji rado vertingos prasmės. Buvo nutarta vėl susitikti tokiam vakarui. Taip pat buvo nuspręsta apie Velykas suorganizuoti krikščioniško atsinaujinimo savaitgalį. Patalpas surasti pasisiūlė Domas Lapkus, kuris ir pernai tokį savaitgalį draugovei suorganizavo.

SUDIE VASARAI
Detroito moksleiviai

1978 m. saulėtą lapkričio 4 dieną p. Damušių kieme įvyko Detroito moksleivių ateitininkų pirmas susirinkimas. Jame dalyvavo beveik visi nariai. J. Udrienė, paprašyta mūsų globėjos L. Gražulienės, vadovavo susirinkimui.

Buvo išrinkta sekanti valdyba: pirm. Gintas Zaranka, vicepirm. Alma Lelytė, sekr. Rasa Veselkaitė, ižd. Algis Petrulis, laikraštėlio redaktorės Živilė Idzelytė ir Violeta Doveinytė ir socialinių reikalų vedėja Virginija Kuraitė.

Kalbėjom apie susirinkimo struktūrą. Buvo nutarta, kad per kiekvieną susirinkimą vienas ar du nariai perduos temą, o vėliau vadovaus pokalbiams anksčiau išrinkta tema. Sekančiam susirinkime Arūnas Keblys, Gintas Zaranka, Algis Petrulis vadovaus pašnekesiui apie praėjusius Michigano rinkimus. Ateičiai buvo išrinkta kita tema: naujojo popiežiaus įtaka lietuvių bei visos žmonijos gyvenime.

Toliau tarėmės apie šių metų veiklą, rekolekcijas bei kursus. Visi pageidavo daugiau iškylų.

Baigę susirinkimą, kepėm dešreles, padėjom prižiūrėti bei vadovauti žaidimams jaunučiams bei jauniams ir džiaugėmės saulės šiluma.

Rasa Veselkaitė

POPIEŽIUS IR LEDAI
Sao Paulo ateitininkai

Sao Paulo (Brazilijoj) moksleivių ateitininkų susirinkime 1978 m. spalio 28 d. dalyvavo 3 studentai ir 8 moksleiviai. Pradžioje svarstėme klausimus, kas yra popiežius ir ar esame patenkinti lenko popiežiaus išrinkimu (plačiau žr. šio *Ateities* nr. „Atvirai" skyrių — Red.). Vėliau diskutavom apie būsimų susirinkimų programą. Kadangi ateitininkas turi būti gerai informuotas, todėl kiekvienas narys turės paruošti kokį vieną klausimą ir susirinkime pateikti kitiems. Be to, kiekvienam susirinkime turi būti pagrindinė tema.

Išrinkome naują valdybą: pirm. Sofija Žūtautaitė, sekr. Rikardas Bendoraitis, vicepirm. ir ižd. Milda Remenčiūtė.

Susirinkimą baigėme ledais, kurie labai tiko karštai dienai.

Rengiame meninę programą, su kuria aplankysim Urugvajų ir Argentiną.

Sandra Saldytė

PIRMAS SUSIRINKIMAS
Los Angeles studentai

Pirmasis šių veiklos metų Los Angeles studentų ateitininkų susirinkimas įvyko 1978 m. lapkričio 5 d. pas p. Polikaičius. Susirinko vienuolika narių.

Po maldos sekė diskusijos apie pereitų ir šių metų veiklą. Visi nariai nutarė, kad draugovė turėtų išeiti daugiau į viešumą. Šių metų veiklai pasiūlyta: ruošti jaunimo šv. Mišias vieną kartą į mėnesį; pasiūlyti ALT'os valdybai, kad leistų paruošti montažą sekančiam Vasario 16 d. minėjimui; suruošti jaunimo šokius pavasarį. Taip pat išrinkome metų temą — vadovavimas.

Po šių diskusijų buvo išrinkta nauja valdyba: pirm. Linas Kojelis, sekr. Jūratė Raulinaitytė ir korespondentas Rimas Polikaitis. Užbaigėm susirinkimą malda. Po to sekė meninė dalis — Lino Kojelio skaidrės iš Brazilijos ateitininkų stovyklos ir Los Angeles moksleivių ateitininkų 1978 m. vasaros stovyklos.

Rimas Polikaitis

DISKUTAVOM
Detroito moksleiviai

Detroito Karaliaus Mindaugo moksleivių ateitininkų kuopos susirinkimas įvyko 1978 m. lapkričio 19 d. pas p. Kutkus.

Vaizdai iš Michigano valstijos sostinėje Lansinge, 1978 m. rugpiūčio 31 d. studentų ateitininkų suruoštų demonstracijų už žmogaus teises okupuotoje Lietuvoje. Viršuj: prie sostinės rūmų. Apačioj: studentai su plakatais (abi nuotr. K. Šontos).

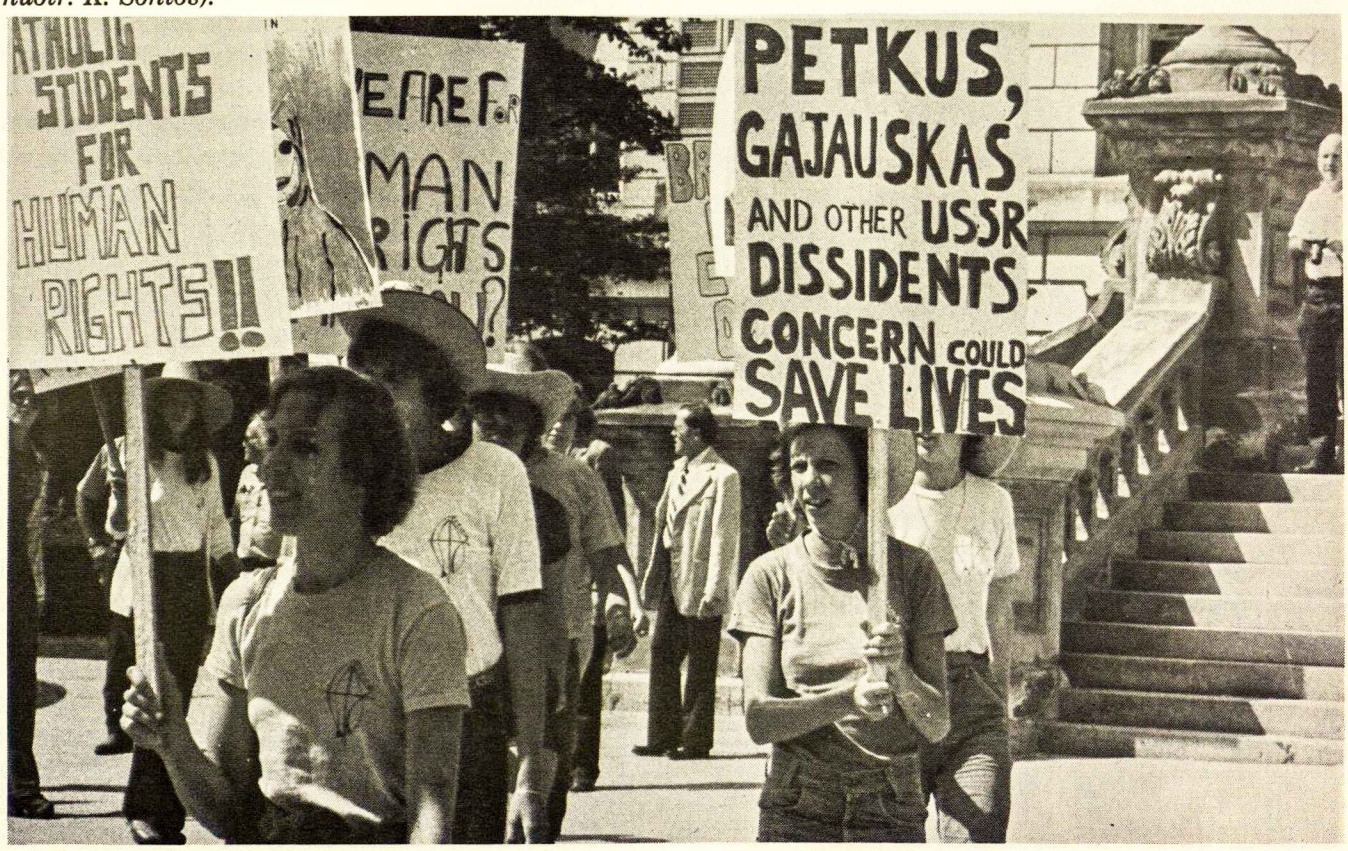

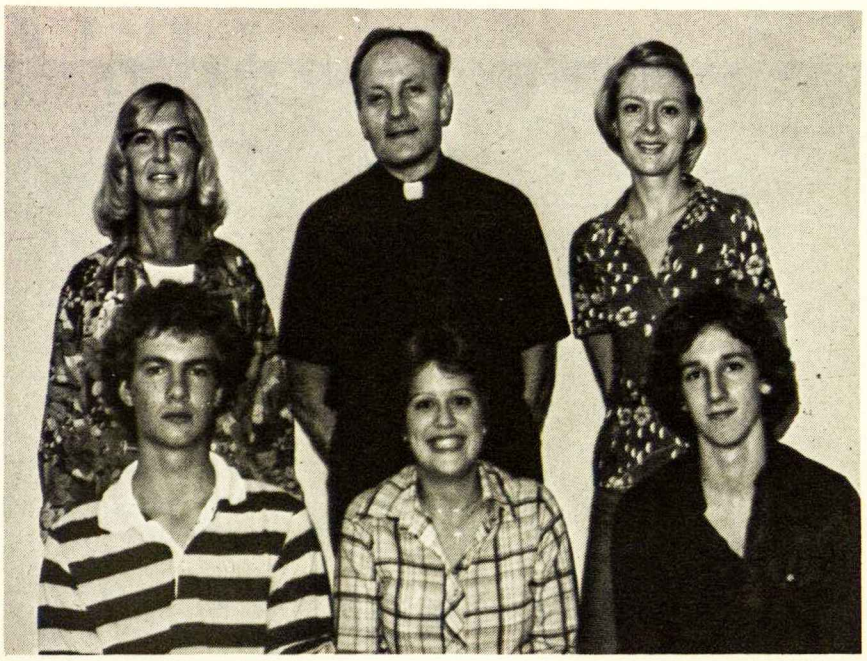

Mūsų pirmininkas Gintas Zaranka pradėjo susirinkimą MAS centro valdybos atsiųsta malda. Rasa Veselkaitė perskaitė pereitų susirinkimų protokolus. Po to sekė diskusijos apie įvairius ateitininkų reikalus, kursus, Kristaus Karaliaus šventės ruošimą ir kt. Tada Gintas mums paskaitė MAS centro valdybos aplinkraštį. Toliau keletas pasiūlymų dėl išvykų. Nutarėm sekantį susirinkimą turėti gruodžio 10 dieną. Tada įvyko gyvos diskusijos apie praėjusius Michigano rinkimus. Diskusijoms vadovavo Gintas Zaranka, Arūnas Keblys ir Algis Petrulis. Po to mus visus p. Kutkienė skaniai pavaišino.

Rūta Kuraitė

VĖLINĖSE
Los Angeles moksleivių prasmingas susirinkimas

Los Angeles Vytauto Mačernio ateitininkų moksleivių kuopos susirinkimas įvyko spalio 29 d. Pradžioje susirinkimo Renata Kungytė, Milda Tomkutė ir Arnoldas Kungys pašnekėjo Vėlinių tema. Mes pakalbėjom apie sielą, kas ji yra ir kaip mes tikrai žinom, kad mes ją turim. Iškilo klausimas, kas yra siela. Vieni sakė, kad siela yra energija, kuri mus stumia į gerą pusę. Kiti galvojo, kad siela yra mažesnė Dievo dalis, kuri yra su mumis ir veda mus į gerą pusę; iš tikrųjų siela yra tas dalykas, kuris padaro

Viršuj — Clevelando moksleivių ateitininkų kuopos valdyba: sėdi (iš kairės) pirm. J. Alšėnas, sekr. R. Kazlauskaitė, vicepirm. ir ižd. P. Staniškis; stovi globėja N. Balčiūnienė, dvasios vadas kun. G. Kijauskas, SJ, ir globėja O. Kliorytė. Trūksta social. reikalų vedėjos S. Lenkauskaitės (nuotr. J. Vyšnionio).

Vidury — bendra Clevelando kuopos nuotrauka po įžodžio su studentais (nuotr. J. Vyšnionio).

Apačioj — Detroito moksleivių ateitininkų kuopos valdyba: Alma Lelytė, Algis Petrulis, Gintas Zaranka, Virginija Kuraitė, Rasa Veselkaitė, Violeta Doveinytė. Nėra Živilės Idzelytės.

žmogų žmogum.

Po diskusijų mes nuvažiavom į „Forest Lawn“ kapines. Ten mes susitikom su jauniais ir jaunučiais ateitininkais ir kartu aplankėm šių kapus: Klaudijos Rusteikienės, Edvardo Jakubėno, Vandos Mažeikienės, Jūratės Avižienienės, Jono Butkaus, Liauno Jasukonio, Gedimino Rušėno, Grigo Valančiaus, Antaninos Liudžiuvienės ir Josefinos Strikaitienės.

Prie kiekvieno kapo p. Polikaitienė trumpai papasakojo apie tą asmenį. Prie kapų jauniai sukalbėjo maldelę, jaunučiai papuošė kapus gėlių puokštėmis, o mes, moksleiviai, paskaitėm trumpą eilėraštį, ir tada visi kartu sukalbėjom „Tėve mūsų“ ir „Amžiną atilsį“.

Susirinkimas labai gerai pavyko, nes visi galėjo susikaupt ir tikrai pagalvoti apie mirtį, jos reikšmę ir apie Vėlines, kurias mes švenčiame kasmet.

Ginta Palubinskaitė

TRUMPAI

Ateitininkų Federacijos valdyba savo posėdžiuose rugsėjo-gruodžio mėn. aptarė stovyklų, Rytų pakraščio, Viktoro Petkaus rėmimo, ideologinių-pasaulėžiūrinių leidinių serijos, „užsienio“ ateitininkų, atskirų ateitininkų sąjungų padėties, finansų, Ateitininkų Fede-

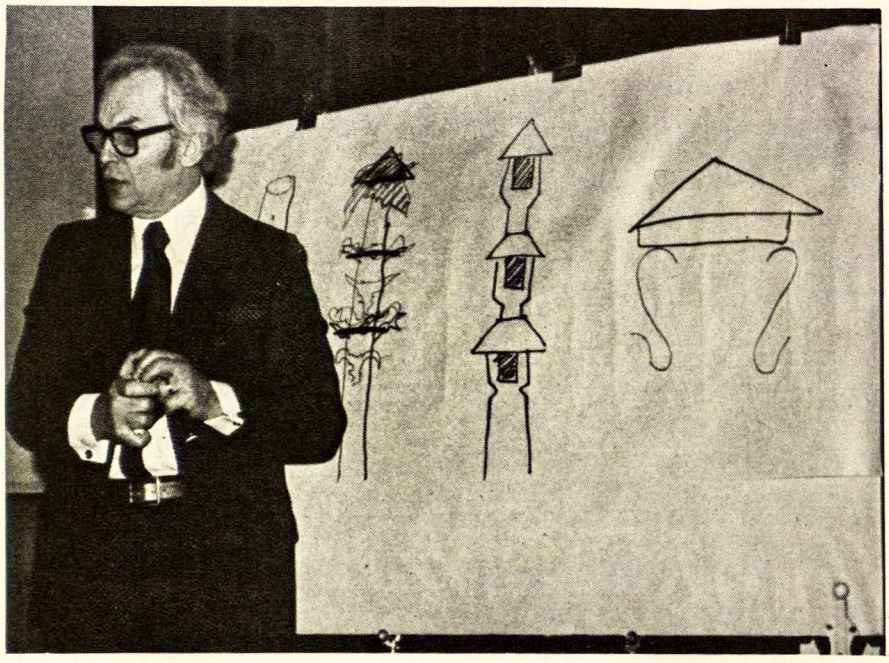

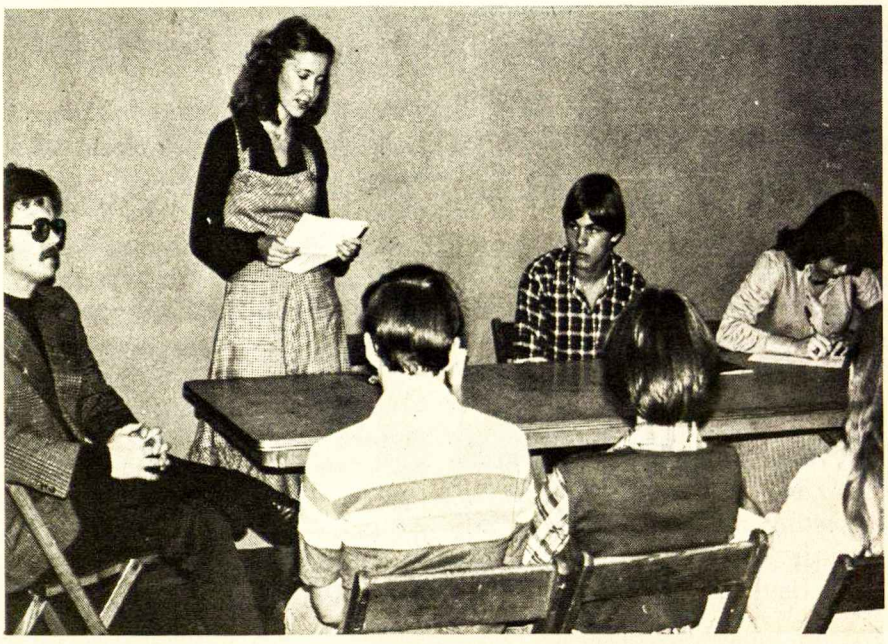

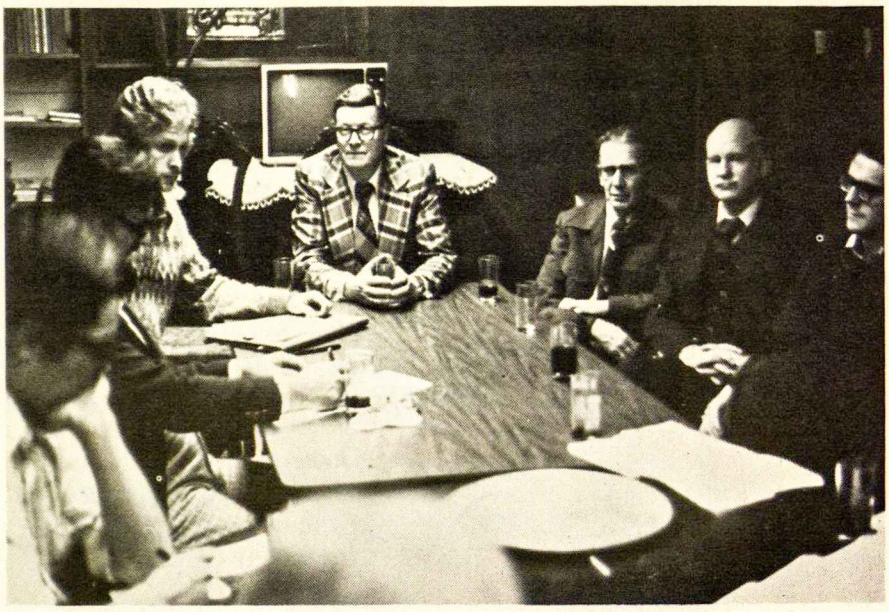

Viršuj — Temple universiteto prof. dail. Romas Viesulas Philadelphijos ateitininkų renginy 1978 m. gruodžio 3 d., skaito paskaitą apie koplytstulpio kilmę ir jo ateities problemas (nuotr. K. Čikoto).

Vidury — Studentų Ateitininkų Sąjungos 1978 m. suvažiavimo Clevelando prezidiumas: (iš kairės) sėdi pirm. L. Rimkus, stovi sekr. K. Veselkaitė, (jos kairėj) sėdi pirm. A. Budrys ir sekr. N. Lenkauskaitė (nuotr. E. Razmos).

Apačioj — Ateitininkų Federacijos valdybos posėdyje: (iš kairės) dr. K. Girnius, Sendraugių Sąjungos pirm. V. Šoliūnas, Studentų Sąjungos pirm. T. A. Klimas, Federacijos vadas dr. P. Kisielius, dr. V. Šaulys, ižd. J. Pabedinskas ir dr. Alg. Norvilas (nuotr. K. Trimako).

racijos naujo vado rinkimų bei kitus reikalus.

JAV Rytų pakraščio ateitininkų jaunimo globėjų suvažiavimas įvyko Philadelphijoje, spalio mėn. pradžioje. Vadovavo J. Viesulienė. Dalyvavo dešimt asmenų. Buvo atvykęs ir Ateitininkų Federacijos vadas dr. P. Kisielius. Nutarta įkurti globėjų centrą JAV rytuose. Jam vadovaus J. Viesulienė.

Sao Paulo ateitininkų jaunimas 1979 m. pradžioje planuoja kelionę su menine programa. Numatoma aplankyti Urugvajaus ir Argentinos lietuvius.

Dr. Kęstutis Girnius ir dr. Algis Norvilas sutiko pradėti organizuoti ideologinių-pasaulėžiūrinių leidinių seriją.

Australijos ateitininkai rugsėjo 17 d. organizuotai su savo vėliava dalyvavo Sydnėjaus miesto katedroje tarptautinėse pamaldose, kurios buvo suorganizuotos kardinolo Freeman iniciatyva.

Giedros korporacija gruodžio 2-3 d. Lietuvių namuose Clevelande surengė dail. Rimo Laniausko meno kūrinių parodą.

Toronto sendraugiai ir studentai dalyvavo vyrų rekolekcijose gruodžio 8-10 d. Rekolekcijos vyko augustinijonų vienuolyne, King City, ir joms vadovavo kun. Antanas Saulaitis, SJ.

Toronto ateitininkų Kūčios įvyko gruodžio 10 d. Prisikėlimo parapijos salėje.

Chicagos ateitininkų Kūčios buvo suruoštos gruodžio 15 d. Jaunimo centre.

Ateitininkų sendraugių stovyklos jaunieji Dainavoje išleido laikraštėlį „Dainavos Draugą". Laikraštėlio iliustratorė Rita Račkauskaitė, sekretorė Rima Polikaitytė, o bendradarbiai Rimas ir Valdas Čikotai, Gita Gilvidytė, Lilė Liaukutė, Dalia Marchertaitė, Asta Tijūnėlytė ir Andrius Zubinas.

MOKSLEIVIAI

Clevelando Maironio moksleivių kuopos nariai susirinko spalio 22 d. Lietuvių namuose. Kandidatai (Rima Apanavičiūtė, Kristina Biliūnaitė, Edas Čepulis, Rimas Puškorius ir Vilija Ramūnaitė) buvo priimti po specialių juokingų lenktynių. Susirinkime buvo aptarti ateinančių veiklos metų planai. Po susirinkimo įvyko iškyla į p. Baublių namus.

Detroito Karaliaus Mindaugo kuopos moksleiviai lapkričio 4 d. turėjo susirinkimą p. Damušių namuose. Susirinkusieji diskutavo ateinančių susirinkimų darbotvarkę. Naujieji valdybos nariai: Gintaras Zaranka (pirm.), Alma Lelytė (vicepirm), Rasa Veselkaitė (sekr.), Algis Petrulis (ižd.), Virginija Kuraitė (socialinių reikalų vedėja), Violeta Doveinytė ir Živilė Idzelytė (laikraštėlio redaktorės) ir Lilė Gražulienė (globėja).

New Yorko vyresniųjų moksleivių susirinkimas įvyko lapkričio 5 d. Kultūros Židiny. Naują valdybą sudaro: Paulius Gudelis ir Tomas Ivaška (pirm.), Gintaras Vaišnys (ižd.), Stasys Janušas (koresp.), ir Algis Norvila ir Rasa Razgaitienė (globėjai).

Chicagos Kun. A. Lipniūno kuopos moksleivių susirinkimas įvyko lapkričio 19 d. Jaunimo centre. Susirinkime kuopos pirm. Edmundas Saliklis kalbėjo apie „Kalakursus" ir apie kuopos planuojamą balių „Žiemos sapną". Taip pat kiekvienas kuopos narys buvo paprašytas parašyti po laišką disidentams.

Cicero kuopos vyresnieji moksleiviai lapkričio 19 d. dalyvavo krikščioniško atsinaujinimo dienoje. Pokalbiams vadovavo kuopos dvasios vadas kun. dr. K. Trimakas ir kun. Ant. Saulaitis, SJ.

Detroito Karaliaus Mindaugo kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 19 d. p. Kutkų namuose. Susirinkimo metu buvo įvairūs pranešimai ir diskusijos apie praėjusius Michigano rinkimus, kuriems vadovavo Arūnas Keblys, Algis Petrulis ir Gintas Zaranka.

Cicero Vysk. M. Valančiaus kuopos metinis adventinis susikaupimas įvyko gruodžio 10 d. šv. Antano parapijoje. Šv. Mišias atnašavo kun. dr. Kęstutis Trimakas. Po šv. Mišių parapijos salėje įvyko agapė, kurios metu buvo narių pasirodymai.

Chicagos apylinkių A. Stulginskio moksleivių ateitininkų kuopos šventėje lapkričio 12 d. šv. Mišias atnašavo kun. Ant. Saulaitis, SJ, ir kun. St. Yla. Buvo pašventinta kuopos vėliava. Šventėje dalyvavo Federacijos vadas dr. P. Kisielius. Kalbėjo D. Kojelytė.

Clevelando Maironio moksleivių kuopos vladybą sudaro: Jonas Alšėnas (pirm.), Rita Kazlauskaitė (sekr. ir koresp.), Paulius Staniškis (ižd. ir vicepirm.), Siga Lenkauskaitė (socialinių reikalų vedėja), kun. Gediminas Kijauskas, SJ, (dvasios vadas), Nijolė Balčiūnienė ir Onytė Kliorytė (globėjos).

Sao Paulo moksleiviai ateitininkai išsirinko naują valdybą: pirm. Sofija Žūtautaitė, sekr. Rikardas Bendoraitis, vicepirm. ir ižd. Milda Remenčiūtė. Spalio 28 d. susirinkime buvo kalbėta apie naująjį popiežių ir sekančių susirinkimų programą.

JAUNIAI, JAUNUČIAI

Jonas ir Laima Šalčiai sutiko organizuoti 1979 m. jaunių-jaunučių vasaros stovyklą Dainavos stovyklavietėje (JAV).

New Yorko jaunučiai ir jauniai lapkričio 5 d. susirinko Kultūros Židiny.

Toronto jaunučių berniukų ir mergaičių susirinkimai gruodžio mėnesį vyko kiekvieną sekmadienį iki Kūčių.

STUDENTAI

Studentų Ateitininkų Sąjungos naujos centro valdybos pirmas aplinkraštis jau išleistas. Turinyje: SAS centro valdybos sąstatas, metų planas, Ateitininkų Tarybos komisijos paruošta 1978-1979 m. programa studentams ateitininkams bei kiti pranešimai. Viršelis

Viršuj: „Ateities“ žurnalo redakcija: sėdi (iš kairės) Aldona Zailskaitė ir Rima Sidrienė; stovi dr. Arūnas Liulevičius, vyr. red. kun. dr. Kęstutis Trimakas, Saulius Kuprys, dr. Linas Sidrys ir Jonas Kuprys. Trūksta Romos Olšauskaitės.

Apačioj: kairėj — kun. dr. Juozas Prunskis, paskyręs 1000 dol. 1978-1979 m. „Ateities“ konkurso premijoms; dešinėj — Chicagos sendraugių pirmininkas Mečys Šilkaitis, kuris talkinamas kitų, surengė gausų ir sėkmingą „Ateities“ vakarą. *(Visos nuotraukos J. Kuprio)*

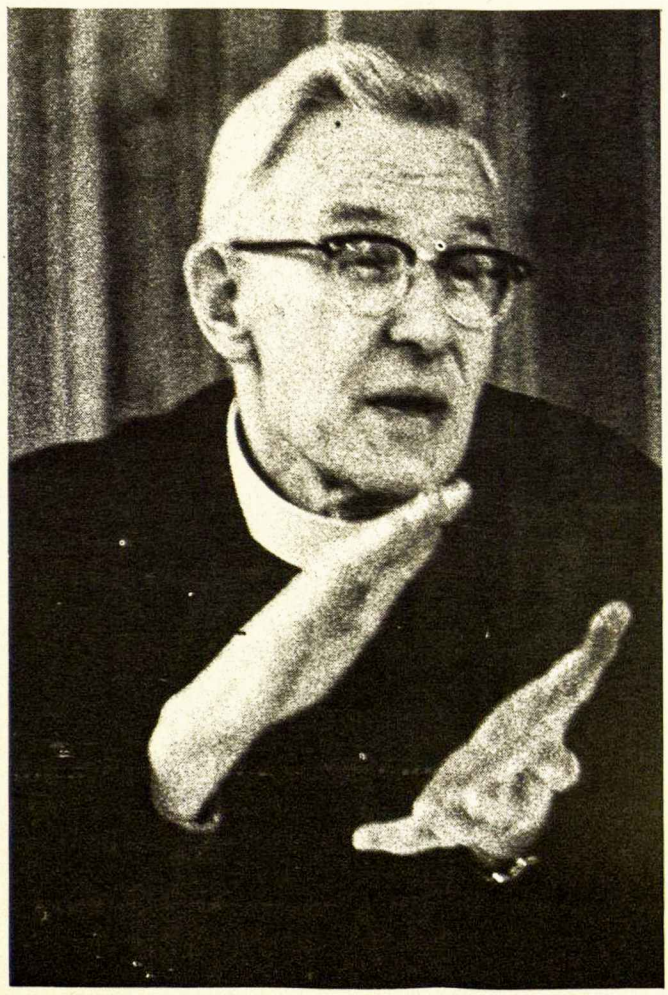

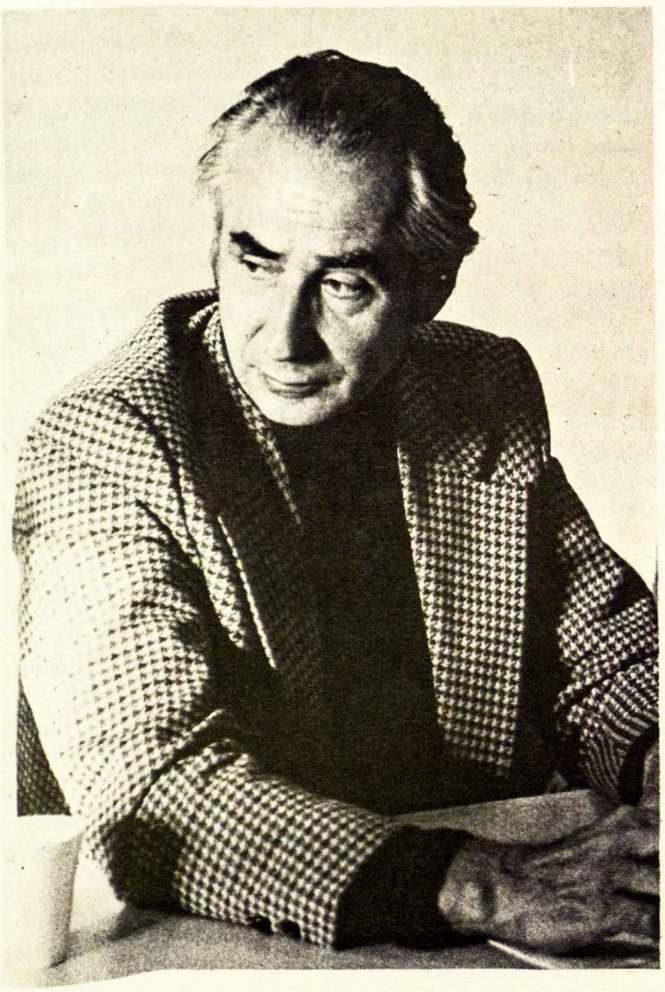

iliustruotas, bet, deja, aplinkraščio tekstas sunkiai įskaitomas.

SAS centro valdyba savo aplinkraštyje paskelbė prozos konkursą. Tema — laisva. Premijos — nuo 100 iki 20 dol.

Pavasario kursai studentams ateitininkams numatomi Dainavos stovyklavietėj (JAV). Tema — rusifikacija (viena iš Ateitininkų Tarybos studentams nustatytų temų 1978-1979 m.).

Los Angeles studentų draugovės susirinkimas įvyko lapkričio 5 d. p. Polikaičių namuose. Susirinkime buvo diskutuojamas ateinančių metų veiklos planas. Šių metų tema — vadovavimas. Po diskusijų Linas Kojelis parodė savo skaidres iš Brazilijos ateitininkų stovyklos ir Los Angeles moksleivių ateitininkų stovyklos.

New Yorko studentai lapkričio 5 d. susirinko Kultūros Židiny.

Chicagos studentai gruodžio 2 d. susirinko Jaunimo centro kavinėje. Stud. Arvydas Žygas kalbėjo apie Punsko lietuvių etnografiją ir pailiustravo savo pokalbį skaidrėmis, kurias jis pats padarė būdamas Punske, bei įrekorduotų senų lietuvių dainų pavyzdžiais. Sekančią dieną, sekmadienį, draugovės nariai kartu dalyvavo šv. Mišiose Marijonų koplyčioje.

Chicagos studentų draugovės valdybą sudaro sekantys asmenys: Ramunė Kubiliūtė (pirm.), Jonas Kuprys)vicepirm.), Danutė Saliklytė (sekr.), Vitas Underys (ižd.), Andrius Alšėnas, Lionė Bradūnaitė ir Irena Pranckevičiūtė (nariai) ir kun. dr. Kęstutis Trimakas (dvasios vadas).

Los Angeles studentų draugovės valdyboje yra: Linas Kojelis (pirm.), Jūratė Raulinaitytė (sekr.) ir Rimas Polikaitis (koresp.)

Sao Paulo mieste, Brazilijoje, pirmą kartą įsikūrė studentai ateitininkai. Susirinkimuose studijuoja ateitininkų ideologiją (naudodami St. Šalkauskio „Ateitininkų ideologiją"). Ateitininkų būrelio pirmininkas yra Aleksandras Valavičius, o sekretorė Leonisė Rubliauskaitė.

Laiškai

Spalio „Ateitis"

„Ateitis", 1978 m., 8 nr. — Puslapiai ideologinio, kultūrinio, kūrybinio pobūdžio, savo aktualumu toli prašoką ateitininkiškos veiklos ribas, tampa įdomūs ir patrauklūs visiems.

„Draugo" kultūr. pried.
1978 m. gruodžio 9 d.

Vėjo toli nupūsta nuo lietuvių, širdy išliko ateitininkė

Skaitydama *Draugą* (1978 m. lapkr. 25), pastebėjau *Ateities* administratoriaus J. Polikaičio rašinį apie *Ateities* skolas.

Jauna būdama, iki 19 metų, gyvenau Lietuvoje ir buvau ateitininkė Rietavo gimnazijoje. Dar ir dabar atsimenu Ateitininkų himną:

Kas gi ten aukso spindulius
beria?
Ko taip nušvito rytai ateities?
Širdys it rasą gaivinančią geria.
Sieloj tvirtybė ir galia vilties.

Čia atvažiavau 1927 m. Mano geras draugas Lietuvoje užprenumeravo man *Ateitį*. Tada ten rašydavo eilėraščius Kazys Bradūnas, Balys Serevičius, Eug. Matuzevičius, Leonas Žitkevičius, Kazys Karuža ir kiti. Eilėraščiai man labai patiko.

Užėjus bedarbei, mane vėjas nupiūtė gyventi tarp svetimtaučių. Tarnavau pas žydus New Yorke. Anksčiau gyvenau Easton, Pa., tarp lietuvių, pas savo tėvą. Vėliau 1934 m. atvažiavau į Chicagą pamatyti Pasaulinės mugės. Susipažinau su čia gimusiu svetimtaučiu, su kuriuo išgyvenau 42 su viršum vedybinių metų. Anksti šiais metais likau našlė.

Mano vyras buvo labai geras žmogus ir suprato mano norą pagelbėti mano tautiečiams, nors aš pati nedirbau ir mes ne taip turtingi buvom. Nemanau, kad bent koks lietuvis būtų buvęs man geresnis už mano vyrą.

Dabar noriu atsiųsti nors mažą auką pagelbėti *Ateities* redakcijai. Arba gal norėtumėt pagelbėti vienam ar kitam jaunuoliui, kuris negali *Ateities* užsiprenumeruoti.

Nesu pasiturinti Gyvenu iš socialinės apdraudos. Auką daviau norėdama pagelbėti išlaikyti lietuvybę. Be to, man gaila, kad aš buvau taip toli vėjo nupūsta nuo lietuvių.

Helen Ženčiūtė-Schanel
Wood Dale, Ill., JAV

Su programa iš Brazilijos į Argentiną ir Urugvajų

Siunčiu korespondenciją. Rengiamės su programa į Argentiną ir Urugvajų. Tikimės kartu nuvežti ir ateitininkiškų idėjų. Bent bus bandymas.

Gyvuokite! Linkėjimai visai Ateities šeimai.

Dėdė Juozas (kun. J. Šeškevičius)
Sao Paulo, Brazilija

SENDRAUGIAI

Los Angeles sendraugių skyriaus susirinkimas įvyko lapkričio 5 d. p. Motiejūnų namuose. Skyriaus pereitų metų valdybos nariai padarė įvairius pranešimus, ir prof. Jonas Kuprionis papasakojo apie savo įspūdžius iš mokslo tikslais padarytos kelionės į Lietuvą. Skyriaus naująją valdybą sudaro: Ignas Banziulis (pirm.), Stasys Kungys (vicepirm.), Jonas Motiejūnas (sekr.), Pranas Grušas (ižd.), Julius Raulinaitis (jaunimo reikalų vedėjas), prof. Jonas Kuprionis, Ignas Medžiukas ir Jonas Valukonis (kontrolės komisija) ir kun. dr. Algirdas Olšauskas (dvasios vadas).

Ateities konkursas jaunimui

„Ateities" žurnalo konkursas jauniems kūrėjams yra tapęs kasmetine tradicija. 1976 m. buvo apdovanoti 24 jaunuoliai 650 dol. vertės premijomis, 1977 m. — 22 jauni autoriai 700 dol., o 1978 m. — 30 jaunų kūrėjų 750 dol. Sekančiam 1978-1979 m. konkursui kun. dr. Juozas Prunskis jau yra paskyręs 1000 dol.

Konkursas apima visą eilę sričių: 1. beletristiką (novelę, apsakymą, apysaką ir pan.), 2. poeziją, 3. straipsnį-rašinį. 4. veiklos (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) aprašymą, 5. veiklos fotografiją, 6. meno fotografiją ir 7. iliustraciją.

Redakcija vertins visus 1978 m. rugsėjo 16 d. — 1979 m. rugsėjo 15 d. laikotarpiu „Ateičiai" atsiųstus kūrinius, kurie nebuvo atspausdinti periodinėje spaudoje (stovyklų ir kuopų laikraštėliai į periodinę spaudą neįskaitomi). Moksleiviams (iki 19 m. amžiaus jaunimui) ir vyresniam jaunimui (19-30 m. amžiaus) premijos skiriamos atskirai: už pirmąją vietą — 50 dol.; už antrąją — 20 dol. Redakcija pasilieka teisę premijų sumą sumažinti ar padidinti, pagal kūrinių vertę. Premijos bus įteiktos „Ateities" vakare 1979 m. spalio mėn. 13 d. Chicagoje.

„Ateities" 1979 m. numeriai

1979 m. „Ateities" žurnalo numerius redaguos: K. Trimakas — sausio ir spalio, A. Zailskaitė — vasario ir gegužės, L. Sidrys — kovo (skirta Suvalkų Trikampio lietuviams) ir lapkričio, A. Liulevičius — balandžio ir rugsėjo (400 m. Vilniaus universiteto 400 m. sukakčiai paminėti; ir S. Kuprys — birželio ir gruodžio mėn.

„Ateities" adresai

Medžiaga *Ateities* redakcijai (rankraščiai, fotografijos, iliustracijos, knygos, stovyklų bei kuopų laikraštėliai) siunčiama vyriausiam redaktoriui adresu: „ATEITIS", c.o. *Kun. K. Trimakas,* 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130. USA.

Kitų redaktorių adresai: *Saulius Kuprys,* 1806 49th Ct., Cicero, IL., 60650 USA. *dr. Arūnas Liulevičius,* 7430 S. Maplewood Ave., Chicago, IL. 60629 USA, *dr. Linas Sidrys,* 6642 S. Fairfield Ave., Chicago, IL. 60629 USA ir *Aldona Zailskaitė,* 1836 49th Ct., Cicero, IL. 60650 USA.

Prenumeratos ir kitais administraciniais žurnalo reikalais prašome kreiptis administracijos adresu: „ATEITIS", c.o. *Juozas Polikaitis,* 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629 USA.

Atsiųsta paminėti

Vladas Šlaitas. NESU VĖJO MALONĖJE. Eilėraščiai. Ateities Literatūros Serijos leidinys, finansuotas Ateities Literatūros Fondo. Aplankas — Vilijos Eivaitės. 1978 m. 108 psl. Kaina 5 dol. Knygą galima gauti pas platintojus arba Ateities Leidykloje, 16349 Addison, Southfield Ave., Mich. 48075 USA.

MELSKIMĖS. 1979 m. kalendorius su maldomis ir pamaldomis už Lietuvos kenčiančią-kovojančią tautą. Išleido Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa ir Religinės Šalpos Rėmėjai. Kalendoriaus pradžioje įdėta komunistų iš Tėvynės ištremtos Nijolės Sadūnaitės laiško ištrauka: „Vienintelė man būtiniausia ir reikalingiausia parama tai malda ir auka. Esu be galo dėkinga už atmintį maldoje". Šiame kalendoriuje randama pažymėta diena, skirta kiekvienai lietuvių išeivijų parapijai, organizacijai bei institucijai.

CHRONICLE of the Catholic Church in Lithuania. No. 21. Published by the Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America, 351 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207.

ALp(LKA)1786
1979, Nr.1

90.725.265